

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Martina Račič

KAKOVOST ŽIVLJENJA – SREČA,
PRIMERJAVA MED SLOVENIJO IN DANSKO

Diplomsko delo

Ljubljana 2007

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Martina Račič

Mentor: doc. dr. Samo Uhan

**KAKOVOST ŽIVLJENJA – SREČA,
PRIMERJAVA MED SLOVENIJO IN DANSKO**

Diplomsko delo

Ljubljana 2007

Zahvala

Profesorju doc. dr. Samu Uhanu, se kot prvemu zahvaljujem, da me je sprejel pod svoje mentorstvo, me spretno vodil v pravo smer in dajal nasvete pri izdelavi diplomskega dela.

Iskrena zahvala gre mami in očetu za razumevanje in podporo skozi vsa leta študija.

Klemnu hvala za potrpežljivost.

Ne smem pa pozabiti tudi na Damjano Osterc, katera je lektorirala mojo diplomsko nalogo in popravila vse moje ne nalašč storjene napake.

KAKOVOST ŽIVLJENJA – SREČA, PRIMERJAVA MED SLOVENIJO IN DANSKO

Danes živimo v svetu, v katerem imata **kakovost življenja** in **sreča** velik pomen. Namen mojega diplomskega dela je narediti primerjavo in raziskati, kateri so tisti dejavniki, ki najbolj vplivajo na srečo v dveh različnih državah. Odločila sem se za primerjavo Slovenije in Danske. V uvodu sem predstavila, kakšni so moji pogledi na izbrano temo in nato postavila hipoteze. Zatem sem pregledala literaturo in najprej opredelila in predstavila pojem kakovost življenja, pomen sreče in izbrane dejavnike, ki so povezani s kakovostjo življenja in srečo. Na ta način sem dobila pregled nad temo, ki jo želim raziskati. V glavnem delu naloge sem naredila analizo, kjer sem povzela osnovne ugotovitve in splošne značilnosti o Sloveniji in Danski, jih interpretirala in se nato lotila specifičnega dela. Zanimalo me je predvsem to, kateri dejavniki imajo vpliv na srečo in kako je ta vpliv močan. Na koncu sem podala zaključek, kjer sem potrdila oziroma zavrnila postavljene hipoteze.

Ključne besede: kakovost življenja, sreča, primerjava, analiza.

QUALITY OF LIFE – HAPPINESS, COMPARISON BETWEEN SLOVENIA AND DENMARK

Nowadays we live in the world where quality of life and happiness have a great meaning. Make a comparison and do a research on the factors which have a great influence on happiness are the goals of my diploma. I have decided for comparison between Slovenia and Denmark. In the introduction I presented my points of view on the subject and then I composed my hypotheses. After that I examined the literature, defined and presented a concept of quality of life, happiness and factors which are connected with quality of life and happiness. With those concepts I got a review over the subject. In the main part I have done analysis, summary of basic statements and general characteristics of Slovenia and Denmark. Then I made interpretations and afterwards I undertook a specific work. I was interested on factors which have the major and strong influence on happiness. At the end I made a conclusion with confirmed and refused hypotheses.

Keywords: quality of life, happiness, comparison, analysis

KAZALO

KAZALO	5
KAZALO TABEL	6
KAZALO SLIK	7
KAZALO GRAFOV	7
1. OPREDELITEV TEME – TEORETIČNA IZHODIŠČA	8
1.1 Opredelitev kakovosti življenja	8
1.2 Konceptualna vprašanja proučevanja kakovosti življenja	9
1.2.1 Kazalci življenjske ravni	9
1.2.2 Kazalci življenjskih pogojev	12
1.3 Pomen sreče	13
1.4 Kakovost življenja – dohodek, materialne razmere	15
1.5 Kakovost življenja – izobrazba	16
1.6 Kakovost življenja – zdravstveno stanje	17
1.7 Kakovost življenja – medosebni odnosi	17
2. METODOLOGIJA	18
2.1 Namen, cilji in osnovne trditve	18
2.1.1 Osnovne trditve (hipoteze):	19
2.1.2 Predpostavke, omejitve in metode raziskovanja	20
2.2 PRIMERJAVA SLOVENIJE IN DANSKE – OSNOVNE UGOTOVITVE	20
2.2.1 Struktura vzorca	20
2.2.2 Opis uporabljenih odvisnih in neodvisnih spremenljivk	22
2.2.3 Opis uporabljenih metod	23
2.3 OSNOVNE OPISNE STATISTIKE	24
2.3.1 Dohodek in materialne razmere	24
2.3.2 Izobrazba, služba	25
2.3.3 Zdravstveno stanje	25
2.3.4 Medosebni odnosi	25
2.3.5 T-test	26
2.3.6 Osnovne opisne statistike – nominalne spremenljivke	26
2.3.7 Osnovne ugotovitve	34
2.4 VPLIV DEJAVNIKOV NA SREČO – REZULTATI IN INTERPRETACIJE	34
2.4.1 Opisne statistike – Slovenija	35
2.4.1.1 Korelacijska matrika – ženske	36
2.4.1.2 Korelacijska matrika – moški	36
2.4.2 Opisne statistike – Danska	37
2.4.2.1 Korelacijska matrika – ženske	38
2.4.2.2 Korelacijska matrika – moški	38
2.4.3 Lisrel model	39
2.4.3.1 Lisrel model (Slovenija – ženske)	39
2.4.3.2 Lisrel model (Slovenija – moški)	41
2.4.3.3 Lisrel model (Danska – ženske)	43
2.4.3.4 Lisrel model (Danska – moški)	45
2.5 Pregled dejavnikov in vpliv na srečo	47
3. SKLEP	49
4. SEZNAM LITERATURE	53
5. PRILOGE	56

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1.2.1.1: Indeks življenjske ravni</i>	10
<i>Tabela 1.2.1.2: Kazalci življenjske ravni</i>	12
<i>Tabela 1.2.2.1: Kazalci življenjskih pogojev</i>	13
<i>Tabela 2.2.1.1: Struktura vzorca</i>	21
<i>Tabela 2.2.1.2: Število anketirancev – Slovenija</i>	21
<i>Tabela 2.2.1.3: Število anketirancev – Danska</i>	21
<i>Tabela 2.2.2.1: Odvisne spremenljivke</i>	22
<i>Tabela 2.2.2.2: Dohodek in materialne razmere</i>	22
<i>Tabela 2.2.2.3: Izobrazba</i>	22
<i>Tabela 2.2.2.4: Zdravstveno stanje</i>	23
<i>Tabela 2.2.2.5: Medosebni odnosi</i>	23
<i>Tabela 2.3.1.1: Dohodek in materialne razmere – ordinalne spremenljivke</i>	24
<i>Tabela 2.3.2.1: Izobrazba, služba – ordinalne spremenljivke</i>	25
<i>Tabela 2.3.3.1: Zdravstveno stanje – ordinalne spremenljivke</i>	25
<i>Tabela 2.3.4.1: Medosebni odnosi – ordinalne spremenljivke</i>	25
<i>Tabela 2.3.5.1: T-test</i>	26
<i>Tabela 2.3.6.1.1: Imate kakršnokoli plačano delo?</i>	27
<i>Tabela 2.3.6.1.2: Glavni vir dohodka v gospodinjstvu</i>	27
<i>Tabela 2.3.6.1.3: Kako vidite situacijo s trenutnim dohodkom v gospodinjstvu?</i>	28
<i>Tabela 2.3.6.1.4: Varčujete oz. imate prihranke za kasnejše čase?</i>	28
<i>Tabela 2.3.6.2.1: Najvišja dosežena izobrazba</i>	29
<i>Tabela 2.3.6.2.2: Imate oz. ste kdaj imeli plačano službo?</i>	29
<i>Tabela 2.3.6.3.1: Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?</i>	30
<i>Tabela 2.3.6.3.2: Ali so vaše vsakdanje dejavnosti ovirane zaradi kakršnekoli bolezni?</i>	31
<i>Tabela 2.3.6.4.1: Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji?</i>	32
<i>Tabela 2.3.6.4.2: Ali imate koga, s katerim se lahko pogovorite o intimnih in osebnih stvareh?</i>	32
<i>Tabela 2.3.6.4.3: Ste, ali ste bili kdaj poročeni?</i>	33
<i>Tabela 2.3.6.4.4: Živite z zakoncem, partnerjem?</i>	33
<i>Tabela 2.3.6.4.5: Ste bili kdaj ločeni?</i>	33
<i>Tabela 2.4.1.1: Spremenljivke – Slovenija</i>	35
<i>Tabela 2.4.1.1.1: Korelacijska matrika – ženske (Slovenija)</i>	36
<i>Tabela 2.4.1.2.1: Korelacijska matrika – moški (Slovenija)</i>	36
<i>Tabela 2.4.2.1: Spremenljivke – Danska</i>	37
<i>Tabela 2.4.2.1.1: Korelacijska matrika – ženske (Danska)</i>	38
<i>Tabela 2.4.2.2.1: Korelacijska matrika – moški (Danska)</i>	38
<i>Tabela 2.4.3.1.1: Parametri (Slovenija – ženske)</i>	40
<i>Tabela 2.4.3.2.1: Parametri (Slovenija – moški)</i>	42
<i>Tabela 2.4.3.3.1: Parametri (Danska – ženske)</i>	44
<i>Tabela 2.4.3.4.1: Parametri (Danska – moški)</i>	46

KAZALO SLIK

<i>Slika 2.1.1.1: Hipotetični model</i>	19
<i>Slika 2.2.1.1: Spol</i>	21
<i>Slika 2.4.3.1.1: Lisrel model (Slovenija – ženske)</i>	39
<i>Slika 2.4.3.2.1: Lisrel model (Slovenija – moški)</i>	41
<i>Slika 2.4.3.3.1: Lisrel model (Danska – ženske)</i>	43
<i>Slika 2.4.3.4.1: Lisrel model (Danska – moški)</i>	45

KAZALO GRAFOV

<i>Graf 2.3.6.3.1: Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?</i>	30
<i>Graf 2.3.6.3.2: So vaša vsakdanja opravila ovirana zaradi kakršnekoli bolezni?</i>	31
<i>Graf 2.5.1: Vpliv dejavnikov na srečo</i>	47

1. OPREDELITEV TEME – TEORETIČNA IZHODIŠČA

1.1 Opredelitev kakovosti življenja

Ko govorimo o kakovosti življenja, govorimo o temi, ki ima obsežno pot razvoja in je največji pomen v družboslovju dobila v šestdesetih letih, v Sloveniji v osemdesetih. Raziskovalci so se najprej ukvarjali s številnimi vprašanji – kako izmeriti kakovost življenja. Nanaša se na blaginjo posameznikov v širšem smislu in je definirana glede na zelene osnovne vrednote in družbene cilje, ki prevladujejo. **Ti so predvsem minimalni dosežek življenjskega standarda, enaka razdelitev življenjskih priložnosti in zadovoljena potreba po socialni varnosti** (First European Quality of Life Survey – Life satisfaction, happiness and sense of belonging 2005: 3).

Zadovoljevanje naših materialnih potreb, lastništvo nad materialnimi sredstvi, rast družbenega proizvoda – kakovost življenja se samo s temi dejavniki ne more meriti, ker to ne pomeni bolj kakovostnega življenja. Upoštevati moramo predvsem kazalce, ki so bistvenega pomena – zaposlitev, znanje, zdravje in pa potrebe po samouresničevanju, pripadnosti in varnosti (nematerialne potrebe). Pomembna vprašanja, ki se nanašajo na kakovost življenja, so predvsem, kako uporabimo in porazdelimo novo ustvarjeno vrednost med ljudi in kako sredstva, ki jih imajo ljudje na voljo, uporabijo. Cilj je bila torej ponudba kazalcev družbenega razvoja.

Šved Allardt je kazalce zadovoljevanja potreb *imeti, ljubiti in biti* vpeljal v raziskovanje kakovosti življenja, zato se je večina raziskovalcev ravnala po njem. V današnjem času posamezniki sami pridobivajo sredstva in jih uporabljajo za zadovoljevanje potreb. Z raziskovanjem kakovosti življenja lahko posameznikom, kot tudi širši javnosti, podamo neekonomske mere za ocenitev njihovega položaja.

Prav kakovost življenja je tista, ki povzroča oziroma je nek osnutek, ki teži k višji kakovosti proizvodnje in k tem, da brez delovnega življenja ni storitev in izdelkov višje kakovosti (Svetlik 1996: 5).

Kakovost življenja govori o tem, kako smo zadovoljni s svojim življenjem in kakšen občutek imamo o sebi. **Življenjski standard** pa se nanaša na zadovoljitev potreb, kot so: hrana, bivalni prostor, obleka in podobno. To sta dva pojma in sta pogosto zamenjana in sploh ni nujno, da sta povezana. Visok življenjski standard še ne pomeni, da imajo zato ljudje visoko kakovost življenja. Tu bi lahko izpostavili predvsem oglaševalce, ki vplivajo na to, da ljudi prepričajo o kakovosti nekega izdelka oziroma storitve in da bo to »nenadoma povečalo kakovost našega življenja in izboljšalo življenjski standard«. V takšnem primeru gre tudi za gospodarske in politične taktike, v katerih si npr. gospodarstveniki in politiki ustvarjajo večji dobiček. Kakovost življenja se osredotoča predvsem na povečanje sredstev, s katerimi si ljudje pomagajo oziroma povečajo kakovost življenja.

1.2 Konceptualna vprašanja proučevanja kakovosti življenja

Ko govorimo o **konceptualnih vprašanjih kakovosti življenja**, pojmujeemo oziroma se osredotočimo na konceptualizacijo življenjske ravni kot »nadzora nad viri« (po Timussu) in konceptualizacijo kakovosti življenja kot izpolnjenost temeljnih potreb – »*imeti*«, »*ljubiti*«, »*biti*« (po Allardt). Tem pojmovanjem sledijo slovenske raziskave o proučevanju kakovosti življenja, poudariti pa moramo tudi to, da to kaže na združitev dveh strani skandinavskega proučevanja življenjskih pogojev, in sicer dejanske in želene. Antončič in Boh (1991) govorita o tem, da se skandinavski način raziskovanja življenjske ravni obravnava **kot raziskovanje sreče in splošne blaginje ter kakovosti življenja in življenjske ravni**. V prvem primeru govorimo o tem, kako so povezane človeške potrebe z zadovoljstvom, kako lahko maksimalno zadovoljimo naše potrebe in kako sta povezani sreča in naše želje. V drugem primeru pa govorimo o kakovosti življenja in življenjski ravni, ki kažeta na povezanost materialnih virov in hkrati neosebnih virov z zadovoljstvom naših potreb. Te so uresničljive v odnosu do drugih ljudi. Tu pa že lahko izpostavimo, kako se razlikuje objektivno in subjektivno raziskovanje človeške blaginje (Antončič, Boh 1991: 10–11). Pri objektivnem pojmovanju govorimo o življenjski ravni, pri subjektivnem pa se osredotočimo na kakovost življenja.

1.2.1 Kazalci življenjske ravni

Pod pojmom **življenjska raven** razumemo dosežene življenjske pogoje, ki so merjeni na agregatni ali individualni ravni. Poskus Drewnowskega in Scotta pa sodi med zelo zgodnja raziskovanja življenjske ravni s pomočjo objektivnih družbenih kazalcev. Indeks »*življenjske*

ravni« sta oblikovala za vladno administracijo Združenih držav Amerike leta 1966. Z »ravnjo zadovoljitve potreb prebivalstva s pretokom dobrin in storitev v določenem času« sta opredelila »življenjsko raven«. Tu izpostavimo dva pomembna vidika. Prvi kaže na raven zajemanja podatkov, drugi pa na konceptualni pomislek, ki podpira raven zajemanja podatkov. Kadar govorimo o agregatnih kazalcih oziroma kazalcih, ki imajo »agregatno naravo«, govorimo o »ravnju zadovoljitve potreb prebivalstva«. Vse to se nanaša na temeljne človekove potrebe. Indeks nam pokaže, da so potrebe razdeljene v tri sklope: prvi sklop so **temeljne fizične potrebe**, drugi sklop so **temeljne kulturalne potrebe** in tretji sklop so »**višje potrebe**«. Spodnja tabela pa nam prikazuje, kaj spada med posamezen sklop potreb.

Tabela 1.2.1.1: Indeks življenjske ravni

Sestavine	Tipi kazalcev
Temeljne fizične potrebe	
1. Prehrana	– poraba kalorij na prebivalca
2. Prebivališče	– stopnja prenaseljenosti in ustreznosti stanovanj
3. Zdravje	– delež smrtnosti otrok – dostop do zdravstvene oskrbe
Temeljne kulturalne potrebe	
4. Izobrazba	– delež otrok v šolah – število učencev na učitelja
5. Prosti čas in rekreacija	– število ur prostega časa na prebivalca/leto – število dnevnega časopisja (na tisoč prebivalcev) – število TV sprejemnikov (na tisoč prebivalcev) – število radijskih sprejemnikov (na tisoč prebivalcev)
6. Varnost	– delež nasilnih smrti (na milijon prebivalcev na leto) – delež prebivalcev, ki so zajeti v različna zavarovanja za primer brezposelnosti, starosti, bolezni
Višje potrebe	
7. Neporabljen dohodek	– dohodek, ki ostane, ko so temeljne potrebe zadovoljene

Vir: Townsend 1970: 6.

Indeks Drewnowskega in Scotta je prepuščen svobodnemu odločanju, kar sta ugotovila že sama avtorja, ker temelji na vrednotni presoji. Zaradi tega je kakršnokoli sklepanje o razvitosti neke konkretne države zelo tvegano (Townsend 1970: 6).

S pomanjkljivostmi se srečujemo tudi **pri razlikovanju med temeljnimi človekovimi potrebami** (fizično in socialno preživetje) **in višjimi potrebami** (udobje) (Novak 1996: 13).

Novi poskus sta opravila Doyal in Gough oziroma sta obnovila prejšnji poskus Drewnowskega in Scotta. Lotila sta se meritve življenjske ravni na makro ravni in poleg tega upoštevala mednarodno primerjalno perspektivo (Doyal, Gough 1991, 1992). V primerjavo so bile vključene vse države, katere so imele dosegljive statistične podatke, ki sta jih potrebovala. Pri tem poskusu je treba izpostaviti predvsem to, da bi morali imeti ljudje pravico do zadovoljitve določenih potreb.

Če primerjamo oba poskusa merjenja življenjske ravni, opazimo, da pri sestavinah temeljnih človeških potreb ni bistvenih razlik. Doyal in Gough sta poskrbela samo za razširitev teoretskega koncepta temeljnih človekovih potreb (Novak 1996: 15).

Najdaljšo tradicijo raziskovanja (s subjektivnimi kazalci) pa ima **skandinavski način raziskovanja življenjske ravni**. Ta način raziskovanja se je najprej pojavil na Švedskem. Raziskavo začeli izvajati leta 1968, ker je nekaj let prej švedska vlada ustanovila komisijo, katere temeljna naloga je bila, opisati, kakšne težave imajo in v kakšnih razmerah so ljudje z nizkim dohodkom. Temeljno vprašanje je bilo, če se merjenje in opisovanje blaginje lahko poveže s potrebami posameznikov in njihovimi viri (Erikson 1993: 67). Skandinavski način raziskovanja življenjske ravni je nadgradnja teorij o raziskovanju blaginje in kasneje so določili tudi enoten okvir, kjer je življenjska raven opredeljena kot doseg življenjskih pogojev in se meri z različnimi kazalci (tabela 2.2.1.2). V tabeli najdemo tudi kazalce vplivanja na srečo, ki jih bom uporabila pri raziskavi.

Tabela 1.2.1.2: Kazalci življenjske ravni

Sestavine	Kazalci
1. Zdravje in dostop do zdravstvene oskrbe	– sposobnost preteči 100 metrov – različni bolezenski znaki – stiki z zdravniki in medicinskimi sestrami
2. Zaposlitev in delovne razmere	– izkušnja brezposelnosti – fizične delovne razmere – možnost zapuščanja delovnega mesta med delom
3. Gmotni viri	– dohodek in premoženje – lastnina – Možnost pokrivanja nepredvidenih stroškov v višini tisoč ameriških dolarjev
4. Izobrazba in poklicna usposobljenost	– leta izobraževanja – raven dosežene izobrazbe
5. Družina in socialni stiki	– zakonski stan – stiki s prijatelji in sorodniki
6. Stanovanje	– število oseb na sobo – pomanjkljivosti v stanovanju
7. Varnost življenja	– izpostavljenost nasilju in krajam premoženja
8. Prosti čas	– dejavnost v prostem času – počitniška potovanja
9. Politična dejavnost	– udeležba na volitvah – članstvo v političnih strankah in sindikatih – sposobnost pisanja pritožb

Vir: Erikson 1993: 68.

1.2.2 Kazalci življenjskih pogojev

Skandinavski način raziskovanja ni usmerjen samo v raziskovanje življenjske ravni, temveč je njegov pomemben del tudi raziskovanje kakovosti življenja. Ta se izraža v Allardtovem pristopu kot sestavnemu delu merjenja blaginje oziroma gre za nadaljevanje merjenja življenjske ravni z objektivnimi kazalci. Koncepta kakovosti življenja pa ne smemo omejiti samo na skandinavski način raziskovanja, saj v socialni psihologiji opredeljujejo kakovost življenja z zadovoljstvom oziroma nezadovoljstvom doseženih življenjskih pogojev kot blaginjo, ki je povezana s čustvi, pomembnimi za življenje (Kammann 1984, Veenhoven 1984). Po Allardtovem konceptu kakovosti življenja je poudarek predvsem na pomenu človekovih potreb, ki so merljive z opisnimi kazalci, značilna pa je tudi analiza želja in pa zadovoljstva ljudi z danimi življenjskimi pogoji. Človek je bitje, ki mora imeti zagotovljen obstoj in razvoj. Izpolnjeni morajo biti pogoji, ki to zagotavljajo. »Imeti«, »ljubiti« in »biti« so temelji, na katere se nanašajo pogoji, ki človeku zagotovijo obstoj in razvoj. V tabeli imamo prikazane kazalce življenjskih pogojev.

Tabela 1.2.2.1: Kazalci življenjskih pogojev

	Objektivni kazalci	Subjektivni kazalci
»Imeti« (materialne in neosebne potrebe)	1. Objektivne mere življenjske ravni in ekoloških razmer	4. Subjektivni občutki (ne)zadovoljstva z življenjskimi pogoji
»Ljubiti« (socialne potrebe)	2. Objektivne mere odnosov z drugimi ljudmi	5. (Ne)Sreča – subjektivni občutki o socialnih odnosih
»Biti« (potreba po osebem razvoju)	3. Objektivne mere odnosov do družbe in narave	6. Subjektivni občutki o odtujenosti in osebem razvoju

Vir: Allardt 1993: 88-94.

S pojmom »*imeti*« označujemo oziroma opisujemo materialne in neosebne potrebe. Pojem nam pojasni tudi subjektivne občutke (ne)zadovoljstva z življenjskimi pogoji. »*Ljubiti*« je naslednji pojem, ki pa označuje socialne potrebe in mere odnosov z drugimi ljudmi. Subjektivni kazalci kažejo na subjektivne občutke o socialnih odnosih. Pojem »*biti*« pa označuje osebnostne potrebe, mere odnosov do družbe. Gre za subjektivne občutke, pri katerih posameznik ob zadovoljitvi potreb doživi samopotrditvev (Novak 1996: 19).

1.3 Pomen sreče

Srečo je kot najvišjo vrednoto človekovega obstoja »ustoličil« že Aristotel. Tako Aristotel kot drugi filozofi, so mnenja, da je sreča odvisna od ljudi samih in da srečo doživljamo subjektivno. Tako kot vrednotimo lastno življenje, tako tudi doživljamo srečo. Povprečje kaže, da so nekoliko bolj srečni poročeni ljudje in tisti, ki imajo višje dohodke. Sociolog Ulrich Beck pravi, da na srečo vpliva pomanjkanje realizma. Po Ellisu pa so bolj zadovoljni z življenjem srečni ljudje, saj se lažje odločajo o pomembnih stvareh in pozitivno gledajo na prihodnost. Slovenci smo glede ocenjevanja kakovosti življenja nizko. Malo Slovencev se opredeli za srečne in zadovoljne s svojim življenjem. Raziskave so pokazale, da Slovenci, v primerjavi z drugimi, svoje življenje ocenjujemo pod povprečjem.

Podrobnega raziskovanje področja sreče se je sociologija lotila bolj pozno. Šele v sedemdesetih letih je sreča postala zanimivo področje raziskovanja. Raziskovanje učinkov državne blaginje se je preusmerilo od analiz k ekonomski blaginji državljanov, k ugotavljanju vpliva blaginjskih politik na neekonomske vidike blaginje, in sicer zaradi političnih potreb.

Glavni namen raziskovanja sreče v sociologiji je bil – izmeriti neekonomske učinke socialnih politik, zato so se raziskovalci lotili operacionalizacije in merjenja pojma sreče. Pomembnost

pojma sreče v sociologiji pa je poudaril že Emile Durkheim. Sreča je relativna, saj se intenzivnost sreče in doživljanje le-te od družbe do družbe razlikuje. »Skladnost« med človeškimi potrebami in sredstvi za njihovo zadovoljitev pa je prisotna v vseh družbah (Durkheim 2003: 42). Z Durkheimove perspektive je sreča kolektivno občutje, zato pravi: »Ker so člani iste družbe postavljeni v podobne življenjske razmere in kolikor so izpostavljeni vplivu istega fizičnega in družbenega okolja, potem nujno obstaja določen način doživljanja sreče, ki jim je skupen« (Durkheim 1972: 255).

Ugotovitve Durkheima kažejo tudi na to, da so enostavnejše družbe dosti bolj učinkovite pri usklajevanju človeških pričakovanj kot družbe, ki imajo visoko delitev dela. Iz tega sledi, da imajo tradicionalne družbe močnejše občutke sreče kot moderne družbe. Tradicionalni in moderni tip družbe se ne razlikujeta samo glede na občutke intenzivnosti sreče, temveč tudi glede pomembnih družbenih temeljev občutkov. Med najpomembnejše prispevke Durkheima sodi vprašanje o odnosu med družbenim razvojem in srečo človeka – takšna vprašanja so pomembna pri sodobnem empiričnem raziskovanju. Če gledamo s strani metodologije, pa je zelo dobro upoštevati primerjalno in longitudinalno raziskovanje občutkov sreče (Bernik 2004: 177).

Današnje sodobne raziskave nam želijo pokazati, kakšna je povezava med občutki sreče (ta se izraža s socialno varnostjo in psihično blaginjo) in povečanjem ekonomske blaginje. Raziskave, opravljene v preteklih obdobjih, kažejo na to, da je povezanost med srečo in življenjskimi razmerami šibkejša ravno v bogatejših družbah (Veenhoven 1996: 19). Ob izboljšanju življenjskih razmer se v slabše razvitih družbah občutki sreče močno povečajo, v bogatejših pa postajajo še manjši. Prva raziskava o doživljanju sreče je bila v Sloveniji opravljena leta 1981. Občutek intenzivnosti sreče je v Sloveniji v osemdesetih letih upadal. To se je zgodilo predvsem zaradi slabšanja ekonomske blaginje, saj bi lahko Slovenijo in ostale evropske posocialistične države opredelili kot takšne, ki jim je na prvem mestu materialna blaginja, ta pa je povezana z občutki sreče (Bernik 2004: 179). Države, ki so ekonomsko visoko razvite, imajo slabo povezanost med ekonomsko in psihično blaginjo. Zato velja poudariti, da »razlike v stopnji sreče nikakor ne zrcalijo razlik v ekonomski razvitosti« (Bernik 2004: 180). V Sloveniji je bila intenzivnost občutkov sreče najnižja v letih 1997 in 1998. Šele leta 2000 so se pokazale spremembe in so občutki sreče začeli postopno naraščati.

1.4 Kakovost življenja – dohodek, materialne razmere

Dohodek je pomembno, čeprav pomanjkljivo merilo človeškega dostopa do sredstev in njihove kakovosti življenja. Odnos med dohodkom gospodinjstva in kakovostjo življenja je odvisen, med drugim, od potreb članov gospodinjstva. Na najbolj osnovni ravni se potrebe razlikujejo glede na število ljudi, prisotnih v gospodinjstvu. Skandinavski koncept blaginje izhaja iz raziskav življenjske ravni in je razdeljen na več delov. Podatki se zbirajo na podlagi reprezentativnega vzorca anketiranih. Ena izmed pomembnih mer splošne blaginje je tudi razpoložljivi dohodek (Ringen 1985: 103). Dosedanje raziskave kažejo, da se splošna blaginja meri glede na razpoložljivost dohodka, skandinavski raziskovalci pa so zavrnilo dohodek kot edino mero splošne blaginje (Novak 1994: 317).

Da lahko opišemo **gospodarske razmere** v posamezni državi, uporabimo objektivne kazalce, kot je na primer domači bruto proizvod na prebivalca neke države in subjektivne ocene materialnih razmer, v katerih živijo posamezniki (Uhan 2004: 197). V EU imajo nove članice nižji domači bruto proizvod v primerjavi s starimi članicami in nobena od novih članic EU ne presega življenjskega standarda Portugalske, ki ima pa sicer najnižji standard izmed starih članic. Slab položaj prebivalcev novih članic EU pokaže kazalec domačega bruto proizvoda in primerjava povprečij dohodka iz gospodinjstva. Na delitev dohodka ne vpliva samo izobrazba in zaposlitev, temveč tudi spol in starost, ki imata še vedno pomembno vlogo. Vsako deseto gospodinjstvo v EU pa ima težave z denarjem. V teh gospodinjstvih so člani omejeni glede nakupov osnovnih potrebščin (hrana, obleka, ...). Najslabše razmere so v državah kandidatkah za vstop v EU (Turčija, Romunija in Bolgarija), saj ima v teh državah približno polovica prebivalcev denarne težave in na splošno težave s preživetjem (Uhan 2004: 197–198).

Raziskave so pokazale, da so **materialne razmere** tiste, ki najbolj vplivajo na zadovoljstvo z življenjem med novimi članicami EU, dohodek pa je v sedmih državah EU dejavnik, ki ima največji vpliv na zadovoljstvo z življenjem. Dobra je primerjava starih članic EU z novimi članicami glede dohodka, saj ta pri novih članicah EU nima najmočnejšega vpliva (Uhan 2004: 208). V diplomski nalogi pa bomo lahko dobro videli razlike, saj primerjamo državo, ki je stara članica EU (Danska) z novo članico (Slovenija). Praviloma naj bi dejavnika, kot sta dohodek in zaposlenost, vplivala na srečo.

1.5 Kakovost življenja – izobrazba

Izobraževanje je vseživljenjski proces. Začne se z vzgojo predšolskih in šolskih otrok, mladostnikov in odraslih oseb, ki so različnih starosti. Izobraževanje je povezano s pridobivanjem znanja in je tako pomemben dejavnik razvoja. Prav tako izobraževanje povezujemo z razvijanjem vrednot (takšne, ki jih uporabljamo na kateremkoli področju življenja) in inteligence. Vključevanje ljudi v vzgojo in izobraževanje pa pomeni spremembo kvalitete celotnega sistema vzgoje in izobraževanja (Treven 1998: 197). Slovenija postaja čedalje bolj odprta za tovrstne zadeve, še posebej sedaj, ko je ena izmed članic Evropske unije. Slovenija si želi doseči višjo kakovost izobraževalnega sistema in se tako približati ostalim članicam Evropske unije.

V Sloveniji potekajo številne šolske preнове, saj je cilj tega kakovost znanja. Znanje naj bi bilo medpredmetno povezano in trajnejše. Znanje pa mora vsak »graditi« z lastno miselno dejavnostjo. Pomembno je, kaj se dogaja v človeški, natančneje v učenčevi glavi, saj je prednost, da lahko učenci samostojno razmišljajo in odkrivajo nove stvari, ne da jih samo sprejemajo od drugih (Marentič Požarnik 2003: 2).

Dolgo je veljalo, da je slovenski izobraževalni sistem precej dobro razvit, da imajo učenci, ki končajo osnovno in kasneje srednjo šolo, dovolj znanja, ki ga potrebujejo. Čeprav smo med državami, ki imajo visok odstotek ljudi brez štiriletne srednje šole, to prepričanje velja še danes. Reforme v šolstvu so se začele takrat, ko je Slovenija vstopala v Evropsko unijo. Svojim državljanom mora Slovenija zagotoviti izobrazbo, ki bo nekaj obetala. Seveda pa izobraževanja ni konec, ko končaš šolo, temveč gre za vseživljenjsko izobraževanje – od rojstva do smrti (Zakrajšek 1995: 203–205).

Da pa bo dosežena višja kakovost izobraževanja, je potrebno, da se potek izobraževanja planira. To planiranje se pripravlja nepretrgoma, saj so potrebne sprotne dopolnitve, prilagajanje okolju in razmeram okolja (Tratnik 1992: 24–25).

Danes je okolje takšno, da je izobrazba precej pomembna in tako je izobraževanje ključnega pomena za razvoj družbe.

Evropska unija svojim državljanom omogoča študij in delo v drugih državah. Te možnosti so pomembne za osebni razvoj, medkulturno razumevanje in prispevanje k gospodarskemu potencialu Evropske unije. Z izobraževanjem se tako utrjujejo predvsem vrednote enakih možnosti, ki vplivajo tudi na splošno kakovost življenja.

1.6 Kakovost življenja – zdravstveno stanje

Zdravje se uvršča med pomembne vidike raziskav o kakovosti življenja in tudi na vrh prednostnih ciljev prebivalcev EU. »Skrb za zdravje prebivalcev je naloga vsake članice evropske unije, Evropska komisija pa nastopa kot usklajevalec varovanja zdravja in uravnava pretok informacij med zdravstvenimi sistemi članic EU« (Uhan 2004: 202).

Na področju zdravstvenega varstva najbolj zaostajajo nove članice EU (če primerjamo stare in nove članice). Kazalci, kot so stopnja umrljivosti, pričakovana življenjska doba itd., kažejo na izboljšanje stanja na področju zdravstva, vendar se glede na druge kazalce razlike med starimi in novimi članicami še povečujejo. Izpostavimo lahko, da je dostop do osnovnega zdravstvenega zdravstva povezan s spolom, izobrazbo, dohodkom in zaposlitvenim statusom (Uhan 2004: 203).

V raziskavah, kjer preučujejo kakovost življenja glede zdravja, nastopa samoocena zdravja kot temeljna razsežnost zdravstvenega statusa. Po podatkih preteklih raziskav so prebivalci novih članic EU manj zadovoljni z zdravjem kot prebivalci starih članic EU. Najslabše rezultate dosegajo baltske države (Estonija, Latvija in Litva). Razlike glede samoocene zdravja so povezane z družbenim položajem. »Praviloma je ocena zdravstvenega stanja nižja, če je nižja izobrazba anketirancev« (Uhan 2004: 203). Na zdravstveno stanje pa prav tako kot izobrazba, vplivata tudi dohodek in zaposlitveni status. V Sloveniji večina anketiranih ljudi meni, da je njihovo zdravstveno stanje dobro in ga ocenjujejo sredinsko. Subjektivne ocene zdravstvenega stanja pa se od leta 1981 izboljšujejo. To je pojasnjeno tudi s tem, da se vedno bolj posvečamo zdravju oziroma skrbi za zdravje (Uhan 2004: 204–205).

1.7 Kakovost življenja – medosebni odnosi

Danes živimo v svetu, kjer so **medosebni odnosi** pomemben vir informacij o nas samih in okolju, v katerem živimo. Z njimi se naučimo prevzemati družbene vloge, okolica pa nas preko medosebnih odnosov potrdi kot normalno, spoštovanja vredno osebo, saj te stvari dajemo vedeti tudi drugim. Osnovni pogoj za posameznikovo osebno srečo in uspešnost so urejeni medosebni odnosi. Vzpostavljamo jih v različnih oziroma v vseh obdobjih našega življenja. Učiti se jih začnemo že takoj po rojstvu, naučimo pa se jih na podlagi številnih izkušenj, njihova narava pa je pogojena z našimi zaznavami, presojami in čustvenim odzivanjem. Komunikacijske spretnosti, podpora in reševanje nesoglasij so tiste veščine, ki jih izboljšujemo v medosebnih odnosih. Pri dograjevanju medosebnih odnosov je potrebna

tudi neka skupna točka oziroma skupna usmerjenost. Pogoj je tudi visoka stopnja medsebojnega ujemanja. Medosebni odnosi se začnejo z obojestranskim spoznavanjem. Najprej je potrebno samorazkrivanje, ki mora biti obojestransko. Z ljudmi, s katerimi ustvarjamo medosebni odnos, delimo tudi občutke, čustva in podatke, ki so potrebni za razumevanje reakcij. Ustrezna komunikacija je tista, ki pripomore k učinkovitosti samorazkrivanja, kaže pa tudi na to, ali nam je neka oseba zanimiva oziroma nam je pomembna. Pri medosebnih odnosih je potrebno omeniti tudi nesoglasja, saj so ta neizogibna. Izvirajo iz razlik v ciljih v njihovem uresničevanju. Posledice tega pa so lahko družbeni nemiri, nasilje in to izvira iz nesposobnosti reševanja nesoglasij. Nasprotno pa pomanjkanje nesoglasij vodi v odtujenost in ravnodušje. Potrebno je dobro reševati nesoglasja, saj s tem pripomoremo k trdnosti katerihkoli odnosov (osebni, državni, politični) in izboljšamo sposobnost reševanja težav (Keller, Toler, Miller, Fiori in Bybee 2004).

2. METODOLOGIJA

V današnjem času in prostoru ima **kakovost življenja** velik pomen. Natančneje, **sreča** je tisto, po čemer hrepenimo vsi ljudje. V diplomskem delu proučujem, kateri so tisti dejavniki, ki vplivajo na to, da so ljudje srečni.

Srečo nekateri ljudje iščejo v materialnem blagostanju, denarju, izobrazbi, socialnem statusu, zdravju, drugi pa mogoče v bivalnem okolju, medosebnih odnosih.

Ljudje v razvitih državah veljajo za zelo srečne ljudi. Imajo visok standard in domači bruto proizvod. In prav ena izmed razvitih držav z visokim standardom in članic evropske unije je Danska. Manj razvita država z nižjim standardom in ena izmed novih članic evropske unije pa je Slovenija.

2.1 Namen, cilji in osnovne trditve

Kot sem že omenila, ima danes kakovost življenja velik pomen. Namen moje diplomske naloge je ugotoviti, kateri izbrani dejavniki vplivajo na srečo in primerjati to med Slovenijo in Dansko.

V diplomski nalogi bom **najprej opredelila kakovost življenja in kakšen je pomen sreče**. Obravnavala bom tudi konceptualna vprašanja proučevanja kakovosti življenja, kazalce življenjske ravni, življenjskih pogojev in pa posamezne dejavnike, ki vplivajo na kakovost

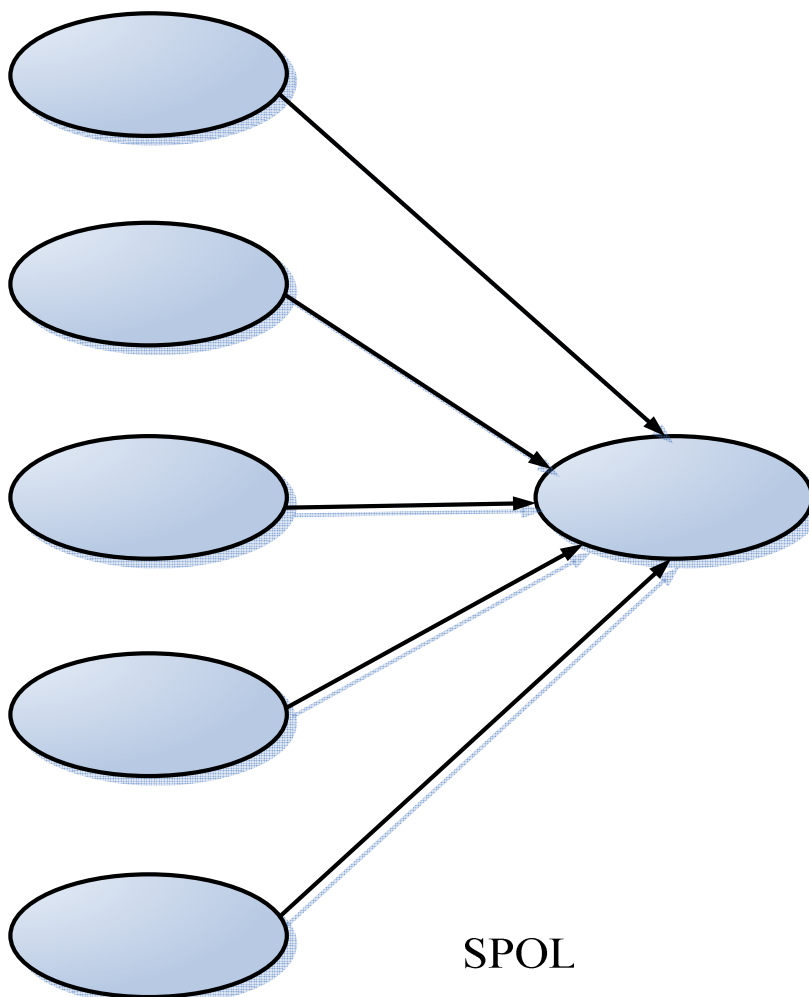
življenja oziroma na srečo. V naslednji točki pa se bom osredotočila na primerjavo Slovenije in Danske glede kakovosti življenja oziroma sreče.

2.1.1 Osnovne trditve (hipoteze):

Splošna hipoteza:

Ker so severne države Evrope bolj razvite, imajo višji standard, predpostavljam, da so tudi ljudje tam srečnejši, torej so Danci srečnejši od Slovencev in mislim, da bo morala Slovenija narediti še precej stvari, kar se tiče kakovosti življenja.

Slika 2.1.1.1: Hipotetični model

Moje hipoteze so:

- Moški so srečnejši od žensk, tako na Danskem kot v Sloveniji, ker menim, da so manj obremenjeni z vsakodnevnimi problemi (služba, družina, gospodinjska opravila), s katerimi se srečujejo kot ženske. Na Danskem so ženske srečnejše od žensk v Sloveniji, saj ženske v severnih državah niso tako zapostavljene kot pri nas in jim severne države nudijo več ugodnosti.
- Naslednja hipoteza je, da so ljudje, ki so zadovoljni z življenjskim standardom in imajo višjo izobrazbo, srečnejši kot tisti, ki z življenjskim standardom niso zadovoljni in imajo nižjo izobrazbo. Na Danskem je življenjski standard precej višji kot pri nas, torej predpostavljam, da so Danci srečnejši kot Slovenci, prav tako pa predpostavljam tudi, da so Danci bolj izobraženi in zato tudi srečnejši.
- Srečnejši so ljudje, ki nimajo zdravstvenih težav. Lahko predpostavim, da imajo Danci manj problemov z zdravjem, ker Danska velja za precej manj onesnaženo kot Slovenija.
- Danci veljajo za zelo sproščene in dostopne ljudi, zato tudi predpostavljam, da nimajo težav z medosebni odnosi in jim je druženje s prijatelji pomembno.

2.1.2 Predpostavke, omejitve in metode raziskovanja

Moja naloga bo temeljila na sekundarnih virih, predpostavljam pa, da so ti viri verodostojni, saj gre za evropske družboslovne raziskave, v katerih so podatki iz leta 2006/2007.

Tema diplomske naloge je precej široka, obseg pa omejen, zato sem se omejila na tiste dejavnike, ki se mi zdijo najbolj pomembni oziroma najbolj vplivajo na srečo. Pri obravnavi sem se zato tudi omejila na dve državi – Slovenijo in Dansko.

Pri mojem primeru gre za **primerjalno analizo sekundarnih podatkov**, na osnovi mednarodnih raziskovalnih projektov – Quality of life, European Social Survey (ESS), Internacional Social Survey Programme (ISSP) in evropske družboslovne raziskave – Projekt »Slovensko javno mnenje«. Na osnovi baz podatkov bo izvedena kvantitativna analiza empiričnega gradiva za preverjanje modela o vplivu in vrsti dejavnikov na stališča o sreči oziroma kakovosti življenja.

2.2 PRIMERJAVA SLOVENIJE IN DANSKE – OSNOVNE UGOTOVITVE

2.2.1 Struktura vzorca

Struktura vzorca je razvidna iz analize spremenljivk, ki so v naslednji tabeli:

Tabela 2.2.1.1: Struktura vzorca

<i>Ime spremenljivke</i>	<i>Trditev/izjava</i>	<i>Tip spremenljivke</i>
country	država	nominalna
spol	spol	nominalna

Spodnja tabela nam prikazuje, koliko anketirancev prihaja iz posamezne države.

Tabela 2.2.1.2: Število anketirancev – Slovenija

DRŽAVA	Število anketirancev
Slovenija	1476

Iz Slovenije prihaja 1474 anketirancev.

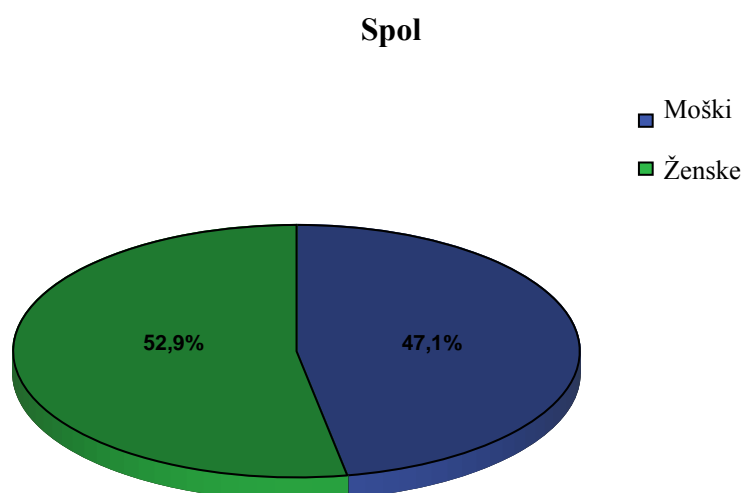
Z Danske pa prihaja 1505 anketirancev. To imamo prikazano v naslednji tabeli.

Tabela 2.2.1.3: Število anketirancev – Danska

DRŽAVA	Število anketirancev
Danska	1505

Pri spodnjem kolaču pa lahko vidimo, da je bilo v anketo zajetih 47,1 % anketirancev moškega spola in 52,9 % ženskega spola.

Slika 2.2.1.1: Spol

2.2.2 Opis uporabljenih odvisnih in neodvisnih spremenljivk

Kakovost življenja oziroma »srečo« bomo merili z izjavami, ki jih bomo razdelili na štiri sklope. Prvi sklop so izjave o dohodku in materialnih razmerah, drugi sklop so izjave o izobrazbi, tretji sklop zajema trditve o zdravstvenem stanju, zadnji sklop pa so trditve o medosebnih odnosih. Trditve bomo primerjali v obeh državah in po spolu.

Odvisne spremenljivke:

Tabela 2.2.2.1: Odvisne spremenljivke

<i>Ime spremenljivke</i>	<i>Trditev/izjava</i>	<i>Tip spremenljivke</i>
sreca	Kako srečni ste?	ordinalna
zadziv	Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	ordinalna

Dohodek in materialne razmere:

Tabela 2.2.2.2: Dohodek in materialne razmere

<i>Ime spremenljivke</i>	<i>Trditev/izjava</i>	<i>Tip spremenljivke</i>
zivstd	Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	ordinalna
placdelo	Imate kakršnokoli plačano delo?	nominalna
viridohgos	Glavni vir dohodka v gospodinjstvu.	nominalna
sitdohgos	Kako vidite situacijo z dohodkom v vašem gospodinjstvu?	nominalna
prihdoh	Ste zaskrbljeni, da pokojnina ne bo primerna za kritje stroškov?	ordinalna
varcev	Varčujete oz. imate prihranke za kasnejše čase?	nominalna

Izobrazba (vključene so tudi trditve o delu, službi):

Tabela 2.2.2.3: Izobrazba

<i>Ime spremenljivke</i>	<i>Trditev/izjava</i>	<i>Tip spremenljivke</i>
zadsol	Kakšno je po vašem mnenje splošno stanje šolstva v državi?	ordinalna
izob	Najvišja dosežena izobrazba.	nominalna
zadslu	Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	ordinalna
placsluz	Ste kdaj imeli plačano službo oz. jo imate?	nominalna
zadcas	Ste zadovoljni z razmerjem časa med službo in drugimi aktivnostmi?	ordinalna
zanimsluz	Na splošno, kako se vam zdi vaša služba zanimiva?	ordinalna
stressluz	Na splošno, kako se vam zdi vaša služba stresna?	ordinalna
orgdela	Ali vam je (bilo) v službi dopuščeno, da si sami organizirate delo?	ordinalna

Zdravstveno stanje:

Tabela 2.2.2.4: Zdravstveno stanje

<i>Ime spremenljivke</i>	<i>Trditev/izjava</i>	<i>Tip spremenljivke</i>
stazdr	Kakšno je po vašem mnenju splošno stanje zdravstva?	ordinalna
zdravje	Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	nominalna
bolezen	So vaša vsakdanja opravila ovirana zaradi kakšne bolezni?	nominalna
fizakt	Moje življenje vključuje veliko fizične aktivnosti.	ordinalna

Medosebni odnosi:

Tabela 2.2.2.5: Medosebni odnosi

<i>Ime spremenljivke</i>	<i>Trditev/izjava</i>	<i>Tip spremenljivke</i>
prijat	Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji?	nominalna
intpog	Ali imate koga, s katerim se lahko pogovorite o intimnih in osebnih stvareh?	nominalna
poroceni	Ste ali ste bili kdaj poročeni?	nominalna
pomnazaj	Če nekomu pomagam, pričakujem, da mi pomoč vrne.	ordinalna
partner	Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem	nominalna
loceni	Ste bili kdaj ločeni?	nominalna

Lestvica odgovorov je pri ordinalnih spremenljivkah, **pri trditvah o zadovoljstvu in mnenju** od 0 do 10, pri čemer pomeni 0 – popolnoma nezadovoljen; zelo slabo, pri 10 – zelo zadovoljen; zelo dobro.

Pri trditvah **o strinjanju je** lestvica ordinalnih spremenljivk 5-stopenjska, pri čemer pomeni 1 – močno se strinjam, 2 – strinjam se, 3 – niti ne nasprotjem niti se ne strinjam, 4 – nasprotujem, 5 – močno nasprotujem.

Pri trditvah **o zaskrbljenosti je** lestvica ordinalnih spremenljivk 10-stopenjska, pri čemer pomeni 1 – sploh me ne skrbi, 10 – zelo me skrbi.

2.2.3 Opis uporabljenih metod

- Frekvenčna porazdelitev:** pri porazdelitvi sem spremenljivke oziroma vrednosti spremenljivke zapisala v obliki strukturnih odstotkov.
- Aritmetična sredina:** ker je ena izmed najbolj uporabljenih reprezentančnih vrednosti za spremenljivko, sem jo uporabila tudi v mojem primeru. Vsoto vseh vrednosti se deli s številom enot v vzorcu.

- c) **Standardni odklon:** je ena izmed mer razpršenosti. Skupaj z aritmetično sredino dobro opisujeta približno normalno porazdeljene spremenljivke in tudi unimodalno porazdeljene spremenljivke. Unimodalna spremenljivka je lahko bolj ali manj simetrična, ali bolj ali manj sploščena, zato moramo izračunati tudi koeficienta asimetrije in sploščenosti.
- d) **T-test:** z njim preverjamo domneve o enakosti dveh povprečij. Najprej smo izbrali spremenljivke, nato pa sem za vse spremenljivke izračunala povprečje in jih med seboj primerjala.
- e) **Pearsonov koeficient korelacije:** ta koeficient meri linearno povezanost med dvema spremenljivkama in zavzema vrednost na intervalu [-1, 1]. Tu upoštevamo kritične vrednosti, in sicer pri 0 pomeni, da med spremenljivkami ni povezanosti, pri 1 je pozitivna povezanost in pomeni, da se z večanjem ene spremenljivke večja tudi druga, pri -1 pa gre za negativno povezanost.

2.3 OSNOVNE OPISNE STATISTIKE

2.3.1 Dohodek in materialne razmere

Spodaj predstavljene spremenljivke so ordinalne spremenljivke, nominalne spremenljivke so vpisane v frekvenčne tabele.

Tabela 2.3.1.1: Dohodek in materialne razmere – ordinalne spremenljivke

Ime spremenljivke	N	Vzorčno povprečje		Standardni odklon	
		Danska	Slovenija	Danska	Slovenija
živstd	2956	8,19	6,41	1,707	2,163
prihdoh	2932	3,53	5,84	3,024	3,166

Iz zgornje tabele lahko razberemo, da so prebivalci Danske zadovoljni z življenjskim standardom bolj kot Slovenci, saj povprečje pri Dancih znaša $\bar{x} = 8,19$. Ugotovimo lahko tudi to, da Danci niso ravno zaskrbljeni glede dohodka v prihodnosti oziroma glede pokojnine.

2.3.2 Izobrazba, služba

Tabela 2.3.2.1: Izobrazba, služba – ordinalne spremenljivke

Ime spremenljivke	N	Vzorčno povprečje		Standardni odklon	
		Danska	Slovenija	Danska	Slovenija
zadsol	2844	7,57	5,31	1,727	2,258
zadslu	1647	7,82	7,28	1,800	2,080
zadcas	1643	6,89	6,06	2,139	2,344
zanimsluz	1644	4,60	4,61	1,065	1,213
stressluz	1645	3,17	3,64	1,604	1,753
orgdela	2652	7,23	5,89	2,919	3,608

Splošno stanje šolstva po mnenju slovenskih anketirancev ni ravno zadovoljivo, prav tako pa ni zelo slabo. Povprečje znaša $\bar{x} = 5,31$. Drugače je pri Dancih, ker stanje šolstva ocenjujejo bolje ($\bar{x} = 5,31$) kot v Slovenci. Anketiranci, ki so zaposleni, so odgovarjali na vprašanje o zadovoljstvu službe. Povprečje je visoko ($\bar{x} = 7,82$ pri Dancih in $\bar{x} = 7,28$ pri Slovencih), kar pomeni, da so na splošno zadovoljni s službo, jim je tudi zanimiva in jim ne povzroča pretiranega stresa. V povprečju imajo danski anketiranci v službi več možnosti, da si sami organizirajo, kako bo potekalo njihovo delo ($\bar{x} = 7,23$).

2.3.3 Zdravstveno stanje

Tabela 2.3.3.1: Zdravstveno stanje – ordinalne spremenljivke

Ime spremenljivke	N	Vzorčno povprečje		Standardni odklon	
		Danska	Slovenija	Danska	Slovenija
stazdr	2945	6,16	5,17	2,069	2,446
fizakt	2951	2,74	2,52	1,147	1,028

Slovenski anketiranci so mnenja, da stanje zdravstva v državi ni najboljše, vendar tudi ni najslabše, saj povprečje znaša $\bar{x} = 5,17$. Strinjajo se s tem (tako Danci kot Slovenci), da v povprečju njihovo življenje vsebuje nekaj fizične aktivnosti.

2.3.4 Medosebni odnosi

Tabela 2.3.4.1: Medosebni odnosi – ordinalne spremenljivke

Ime spremenljivke	N	Vzorčno povprečje		Standardni odklon	
		Danska	Slovenija	Danska	Slovenija
pomnazaj	2951	3,05	2,92	1,057	1,062

Glede medosebnih odnosov bi lahko rekli, da nekateri anketiranci pričakujejo povratno pomoč, če nekomu pomagajo ali naredijo uslugo, nekateri ne. Med Slovenijo in Dansko ni večjih razlik v povprečjih. Na medsebojnih odnosih bi bilo potrebno graditi veliko več.

2.3.5 T-test

S testom želimo ugotoviti, ali obstaja statistično značilna razlika med slovenskimi in danskimi anketiranci, ki so odgovarjali na trditve.

Tabela 2.3.5.1: T-test

Ime spremenljivke	Vzorčno povprečje		Standardni odklon		T-test	Stopnja značilnosti
	Danska	Slovenija	Danska	Slovenija		
zivstd	8,19	6,41	1,707	2,163	24,765	0,000
prihdoh	3,53	5,84	3,024	3,166	-20,268	0,000
zadsol	7,57	5,31	1,727	2,258	29,849	0,000
zadslu	7,82	7,28	1,800	2,080	5,494	0,000
zadcas	6,89	6,06	2,139	2,344	7,356	0,000
zanimsluz	4,60	4,61	1,065	1,213	-0,220	0,826
stressluz	3,17	3,64	1,604	1,753	-5,691	0,000
orgdela	7,23	5,89	2,919	3,608	10,367	0,000
stazdr	6,16	5,17	2,069	2,446	11,779	0,000
fizakt	2,74	2,52	1,147	1,028	5,454	0,000
pomnazaj	3,05	2,92	1,057	1,062	3,234	0,001

Iz zgornje tabele vidimo, da je stopnja značilnosti pri vseh spremenljivkah, razen pri spremenljivki »zanimsluz«, manjša od 0,05. To pomeni, da je tveganje manj kot 5%, in da so razlike statistično značilne. Danci so v povprečju bolj zadovoljni z življenjskim standardom kot Slovenci. Prav tako so Danci bolj zadovoljni s šolstvom, službo, razmerjem med službo in ostalimi aktivnostmi, zdravstvenim stanjem, imajo večjo možnost, da si sami organizirajo delo v službi in manjšo skrb glede pokojnine. Glede zanimivosti in stresa v službi med državama ni velike razlike. Pri spremenljivki »zanimslu« je stopnja značilnosti večja od 0,05 (0,826), kar pomeni, da v tem primeru ni statistično značilnih razlik.

2.3.6 Osnovne opisne statistike – nominalne spremenljivke

V zgornjih tabelah so prikazane ordinalne spremenljivke. Nominalne spremenljivke pa bom prikazala v tabelah s strukturnimi odstotki.

2.3.6.1 Dohodek in materialne razmere

Tabela 2.3.6.1.1: Imate kakršnokoli plačano delo?

<i>Imate kakršnokoli plačano delo?</i>	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Da	64,1%	48,0%
Ne	35,9%	52,0%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (št. anketirancev)	1484	1464
N= 2948		

Na danskem ima 64,1% anketirancev kakršnokoli plačano delo, medtem ko v Sloveniji prevladujejo tisti anketiranci, ki nimajo plačanega dela. Teh je 52 %, kar pomeni, da polovica anketiranih v Sloveniji nima nikakršnega plačanega dela.

Tabela 2.3.6.1.2: Glavni vir dohodka v gospodinjstvu

<i>Glavni vir dohodka v gospodinjstvu</i>	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Plača	63,2%	61,5%
Dohodek iz dejavnosti	5,6%	3,2%
Dohodek iz kmetijstva	1,2%	2,7%
Pokojnina	25,0%	29,5%
Nadomestila, podpora	0,7%	1,0%
Kakršnakoli podpora, subvencija	2,6%	0,8%
Prihranki	1,0%	0,5%
Drugi viri	0,7%	0,9%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	1470	1456
N= 2926		

Glavni vir dohodka v večini predstavljajo plače, tako na Danskem kot v Sloveniji. Danci imajo malo več dohodka iz dejavnosti v primerjavi s Slovenci. V Sloveniji pa slabih 30% vira dohodka v gospodinjstvu predstavljajo pokojnine, na Danskem 25%.

Tabela 2.3.6.1.3: Kako vidite situacijo s trenutnim dohodkom v gospodinjstvu?

Kako vidite situacijo s trenutnim dohodkom v gospodinjstvu?	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Živimo udobno	67,4%	45,0%
Živimo povprečno	26,9%	42,7%
Živimo težko	4,3%	9,7%
Živimo zelo težko	1,4%	2,5%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	1462	1455
N= 2917		

Na Danskem kar 2/3 anketiranih (67,4%) živi zelo udobno glede na trenutni dohodek, medtem ko je v Sloveniji takšnih anketirancev slaba polovica (45 %). V Sloveniji imamo približno podoben odstotek tistih, ki živijo zelo udobno (45%) in tistimi, ki živijo povprečno (42,7%). V Sloveniji je med anketiranimi 9,7% takšnih, ki živijo težko, na Danskem je ta odstotek pol manjši – znaša samo 4,3%.

Tabela 2.3.6.1.4: Varčujete oz. imate prihranke za kasnejše čase?

Varčujete oz. imate prihranke za kasnejše čase?	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Da	79,7%	46,7%
Ne	20,3%	53,3%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (št. anketirancev)	1475	1466
N= 2941		

Slovenci smo v primerjavi z Danci slabši pri varčevanju oziroma zbiranju prihrankov za kasnejše obdobje našega življenja. Kar 79,7% anketiranih Dancev varčuje oziroma ima prihranke, medtem ko več kot polovica anketiranih Slovencev (53,3%) ne varčuje oziroma nima nikakršnih prihrankov za prihodnost. Tu se postavlja vprašanje, oziroma lahko najdemo odgovor, zakaj Danci živijo bolj udobno in zakaj imajo manj socialnih denarnih nadomestil.

2.3.6.2 Izobrazba, služba

Tabela 2.3.6.2.1: Najvišja dosežena izobrazba

Najvišja dosežena izobrazba	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Nedokončana osnovna šola	0,3%	3,3%
Dokončana osnovna šola	1,5%	24,6%
2–3 letna poklicna šola	19,3%	23,0%
Splošna gimnazija, štiriletna strokovna šola	36,2%	29,3%
2-letna višja (strokovna) šola	11,8%	6,0%
Visoka šola, fakulteta, akademija	29,9%	12,6%
Magisterij, doktorat	1,1%	1,2%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	1480	1474
	N= 2954	

Večina danskega anketiranega prebivalstva ima dokončano splošno gimnazijo ali štiriletno strokovno šolo (36,2%), 29,9% jih ima dokončano fakulteto, 11% višjo strokovno šolo. V Sloveniji prevladujejo anketiranci, ki imajo dokončano splošno gimnazijo oz. štiriletno strokovno šolo (29,3%), sledijo jim anketiranci, ki imajo dokončano samo osnovno šolo (24,6%), šele nato jim sledijo anketiranci (teh je 23%) s končano 2-3 letno poklicno šolo. Na splošno gledano imajo Danci boljšo izobrazbo kot Slovenci.

Tabela 2.3.6.2.2: Imate oz. ste kdaj imeli plačano službo?

Imate oz. ste kdaj imeli plačano službo?	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Da	92,8%	72,6%
Ne	7,2%	27,4%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (št. anketirancev)	527	729
	N= 1256	

Pri trditvi »Imate oz. ste kdaj imeli plačano službo?«, je odstotek pri danskih anketirancih precej visok in znaša 92,8%, pri Slovencih 72,6%. V Sloveniji 27,4% anketiranega prebivalstva nima oziroma ni nikoli imelo plačane službe.

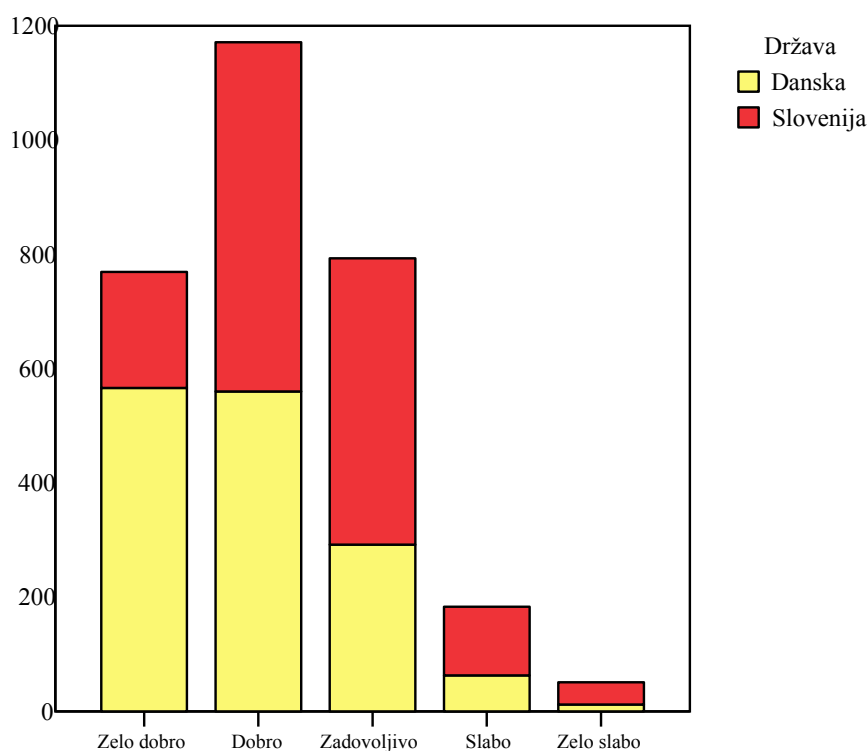
2.3.6.3 Zdravstveno stanje

Tabela 2.3.6.3.1: *Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?*

Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Zelo dobro	37,9%	13,8%
Dobro	37,5%	41,5%
Zadovoljivo	19,6%	34,0%
Slabo	4,2%	8,1%
Zelo slabo	0,8%	2,6%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (št. anketirancev)	1493	1474
N= 2967		

Graf 2.3.6.3.1: *Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?*

Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?

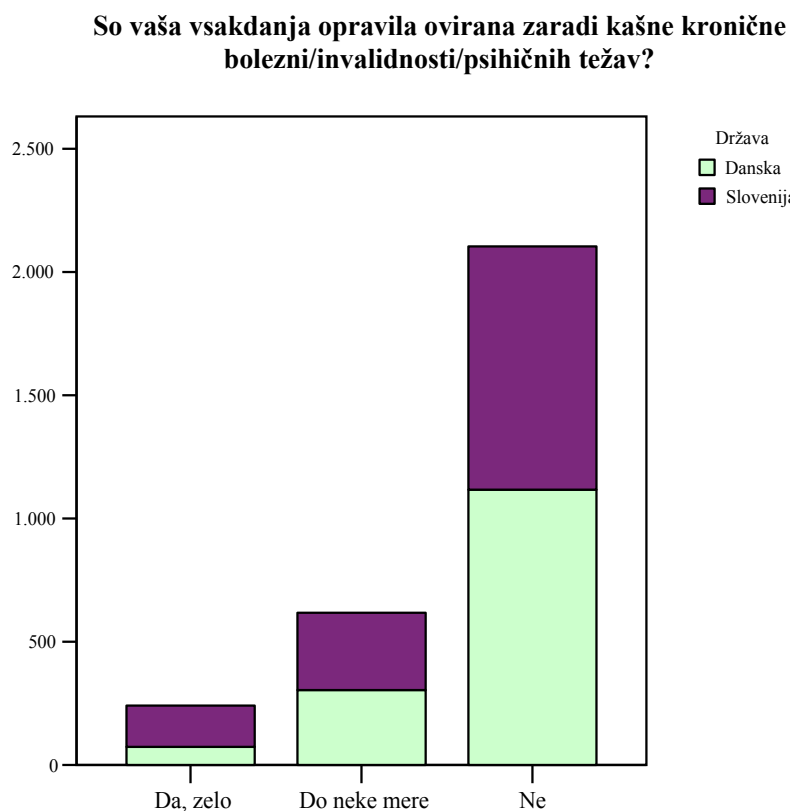
Kar dobro tretjino anketiranega prebivalstva na Danskem (37,9%) bi svoje zdravje ocenilo zelo dobro; 37,5% bi jih ocenilo, da je njihovo zdravje dobro. Skupen odstotek tistih

anketiranih Dancov, ki ocenjujejo svoje zdravje slabo in zelo slabo, je 5%. Pri Slovencih večina anketirancev (41,5%) pri ocenjevanju svojega zdravstvenega stanja trdi, da je njihovo zdravje dobro; 34% jih ocenjuje, da je njihovo zdravje zadovoljivo.

Tabela 2.3.6.3.2: *Ali so vaše vsakdanje dejavnosti ovirane zaradi kakršnekoli bolezni?*

Ali so vaše vsakdanje dejavnosti ovirane zaradi kakršnekoli bolezni?	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Zelo	4,9%	11,4%
Do neke mere	20,3%	21,4%
Ne	74,8%	67,2%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	1494	1469
N= 2963		

Graf 2.3.6.3.2: *So vaša vsakdanja opravila ovirana zaradi kakršnekoli bolezni?*

Med danskimi in slovenskimi anketiranci ni razlik glede trditve o oviranju dela zaradi bolezni. Kar 74,8% anketirancev na Danskem pravi, da nimajo težav, oziroma, da njihove vsakdanje aktivnosti niso ovirane zaradi kakršnekoli bolezni. Med slovenskimi anketiranci jih 67,2% trdi, da njihove aktivnosti niso ovirane zaradi bolezni.

2.3.6.4 Medosebni odnosi

Med trditve o medosebnih odnosih spada tudi vprašanje o družabnosti anketirancev.

Tabela 2.3.6.4.1: *Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji?*

<i>Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji?</i>	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Nikoli	0,1%	2,2%
Manj kot enkrat na mesec	2,3%	9,9%
Enkrat na mesec	6,3%	14,8%
Večkrat na mesec	17,0%	19,9%
Enkrat na teden	19,0%	21,0%
Večkrat na teden	39,4%	20,3%
Vsak dan	15,9%	11,8%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	1498	1470
N= 2968		

Glede na zgornjo tabelo lahko naredimo povzetek, da so Danci bolj družabni kot Slovenci, saj se kar 39,4% anketiranih Dancov družijo s prijatelji večkrat na teden, medtem ko pri Slovencih prevladuje odstotek tistih anketiranih, ki se s prijatelji družijo samo enkrat na teden. Ni pa velikih razlik pri vprašanju, ali imajo koga, s katerim se lahko pogovarjajo o intimnih stvareh oziroma jim jih lahko zaupajo. V spodnji tabeli vidimo, da tu ni večjih razlik med državama in da ima velika večina anketirancev, tako na Danskem kot tudi v Sloveniji, nekoga, s katerim se lahko pogovori tudi o osebnih stvareh.

Tabela 2.3.6.4.2: *Ali imate koga, s katerim se lahko pogovorite o intimnih in osebnih stvareh?*

<i>Ali imate koga, s katerim se lahko pogovorite o intimnih in osebnih stvareh?</i>	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Da	92,5%	91,3%
Ne	7,5%	8,7%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	1489	1452
N= 2941		

Tabela 2.3.6.4.3: *Ste, ali ste bili kdaj poročeni?*

<i>Ste ali ste bili kdaj poročeni?</i>	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Da	73,1%	64,5%
Ne	26,9%	35,5%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	1492	1472
N= 2964		

Večina anketiranih prebivalcev Danske je poročenih oziroma so bili poročeni (73,1%). V Sloveniji je teh 64,5%. Je pa med anketiranimi Slovenci v primerjavi z Danci več neporočenih oziroma tistih, ki niso bili poročeni (35,5%). Večjih razlik med Danci in Slovenci ni tudi pri vprašanju, če živijo z zakoncem ali partnerjem. 69% anketiranega Danskega prebivalstva živi s partnerjem, v Sloveniji je takšnih, ki živijo s partnerjem, 61,5%. Takšnih, ki ne živijo z zakoncem ali partnerjem, je v Sloveniji 38,5%, na Danskem 31%.

Tabela 2.3.6.4.4: *Živite z zakoncem, partnerjem?*

<i>Živite z zakoncem, partnerjem?</i>	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Da	69,0%	61,5%
Ne	31,0%	38,5%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	1486	1439
N= 2925		

Zanimiva je trditev, s katero preverjamo, ali so bili kdaj anketirani prebivalci na Danskem ali v Sloveniji ločeni. V spodnji tabeli lahko iz rezultatov razberemo, da je na Danskem več anketirancev, ki so bili ločeni kot v Sloveniji. Odstotek anketiranih DANCEV, ki so bili ločeni, je 14,6%; v Sloveniji je odstotek pri odgovoru, da so bili ločeni, pol manjši kot na Danskem. Ta znaša 6,8%.

Tabela 2.3.6.4.5: *Ste bili kdaj ločeni?*

<i>Ste bili kdaj ločeni?</i>	DRŽAVA	
	Danska	Slovenija
Da	14,6%	6,8%
Ne	85,4%	93,2%
SKUPAJ (odstotki %)	100,0%	100,0%
SKUPAJ (število anketirancev)	992	986
N= 1978		

2.3.7 Osnovne ugotovitve

Če povzamemo rezultate, vidimo, da so razmere na Danskem boljše kot v Sloveniji. V primerjavi s Slovenijo ima več Dancov plačano delo, medtem ko je med anketiranimi slovenskimi prebivalci več kot polovica takšnih, ki nimajo nikakršnega plačanega dela (52%), 27 % anketirancev v Sloveniji prav tako nima oz. niso nikoli imeli plačane službe. Poleg tega Danci živijo bolj udobno kot Slovenci in tudi varčujejo precej več v primerjavi s Slovenci. Med slovenskimi anketiranci je manj oseb s fakultetno izobrazbo kot med anketiranci na Danskem. Na splošno so v povprečju Danci bolj zadovoljni z življenjskim standardom in šolstvom. Med slovenskimi anketiranci je to povprečje slabše. Slovenci so kar zaskrbljeni glede pokojnine, medtem ko Dancov to ravno ne skrbi, ne skrbi pa jih tudi pomanjkanje časa v razmerju s službo, saj imajo poleg službe dovolj časa za druge aktivnosti. Ker imajo Danci več časa za aktivnosti, tudi svoje zdravje, 37,9% vprašanih ocenjuje svoje zdravje »zelo dobro«, pri Slovencih pa večina vprašanih ocenjuje svoje zdravstveno stanje kot »dobro«. Tudi druženje je prednost Dancov, saj se jih večina videva s prijatelji večkrat na teden (39,4%). Slovenci se običajno družijo s prijatelji enkrat na teden (21%). Tako v Sloveniji kot na Danskem pa imajo anketiranci tudi bližnje prijatelje, osebe, s katerimi se lahko pogovarjajo o intimnih, osebnih stvareh. Iz rezultatov pa je razvidno, da je med danskimi anketiranci, ki so odgovarjali na vprašanje »Ali ste bili kdaj ločeni?«, 14,6% tistih, ki so bili ločeni. Pri Slovencih je ta odstotek pol manjši (6,8%).

2.4 VPLIV DEJAVNIKOV NA SREČO – REZULTATI IN INTERPRETACIJE

Ker je cilj moje naloge ugotoviti, koliko izbrane spremenljivke vplivajo na srečo Dancov in Slovencev, sem iz vsakega sklopa vzela **največ 2 neodvisni spremenljivki**. Na podlagi teh bom ugotavljala vpliv na srečo in preverjala svoje hipoteze. Iz sklopa vprašanj o dohodku sem vzela spremenljivko »*zivstd*« (Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?), saj predvidevam, da so tisti z višjim življenjskim standardom srečnejši od tistih z nižjim. **Drugi sklop so trditve o izobrazbi, službi**. Moja hipoteza je, da so tisti z višjo izobrazbo srečnejši od tistih z nižjo, ter da so tisti, ki so zadovoljni s službo, srečnejši od tistih, ki s službo niso zadovoljni. Iz **sklopa o zdravstvu** sem izbrala spremenljivko »*zdravje*«. Predvidevam, da so ljudje, ki so bolj zdravi, tudi srečnejši. Moja hipoteza je tudi, da ljudje, ki se družijo s prijatelji ter tisti, ki živijo s partnerjem oziroma zakoncem, so prav tako bolj srečni od tistih, ki tega ne počnejo oziroma tega nimajo. Zadnja spremenljivka iz sklopov trditev je »*zadovoljstvo z*

življenjem«. Predpostavljam, da so tisti, ki so zadovoljni z življenjem, tudi bolj srečni. Vpliv na srečo pa bom preverila tudi s spremenljivko »*spol*«, saj bom lahko ugotovila, ali so srečnejši moški ali ženske, tako na Danskem kot v Sloveniji.

2.4.1 Opisne statistike – Slovenija

V tabeli 4.1.1 imamo spremenljivke. 1 odvisno in 7 neodvisnih spremenljivk.

Tabela 2.4.1.1: Spremenljivke – Slovenija

	Minimum	Maksimum	Povprečje	Standardni odklon
Sreča	0	10	7,24	1,995
Življenjski standard	0	10	6,41	2,163
Dosežena izobrazba	0	6	2,53	1,401
Zadovoljstvo s službo	0	10	7,28	2,080
Zdravstveno stanje	1	5	2,44	0,919
Druženje s prijatelji	1	7	4,56	1,588
Življenje s partnerjem/zakoncem	1	2	1,38	0,487
Zadovoljstvo z življenjem	0	10	6,97	2,185

Slovenci so v povprečju srečni, saj znaša povprečje $\bar{x} = 7,24$; malo manj pa so zadovoljni z življenjskim standardom (povprečje je $\bar{x} = 6,41$). Pri izobrazbi znaša povprečje $\bar{x} = 2,53$; kar pomeni, da imajo v večini dokončano 2-3 letno srednjo šolo, gimnazijo in strokovno srednjo šolo. Tudi s službo so razmeroma zadovoljni, njihovo zdravstveno stanje pa ocenjujejo kot »dobro do zadovoljivo«. Slovenci se družijo s prijatelji v povprečju enkrat na teden, s partnerjem oziroma zakoncem pa jih ne živi približno 1/3, povprečje znaša $\bar{x} = 1,38$. v povprečju ($\bar{x} = 6,97$) pa lahko rečemo, da so Slovenci z življenjem zadovoljni.

Spodaj sta dve korelacijski matriki. V matrikah so korelacijski koeficienti, ki merijo linearno povezanost med dvema spremenljivkama. Prva matrika meri linearno povezanost pri ženskah, druga pa pri moških.

2.4.1.1 Korelacijska matrika – ženske

Tabela 2.4.1.1.1: Korelacijska matrika – ženske (Slovenija)

	sreca	zadziv	zivstd	izob	zadslu	zdravje	prijat	partner
sreca	1							
zadziv	0,707**	1						
zivstd	0,493**	0,547**	1					
izob	0,257**	0,230**	0,256**	1				
zadslu	0,213**	0,231**	0,313**	0,187	1			
zdravje	-0,442**	-0,382**	-0,341**	-0,374**	-0,217**	1		
prijat	0,290**	0,276**	0,161**	0,107**	0,185**	-0,265**	1	
partner	-0,084*	-0,026	-0,011	-0,110**	0,047	0,032	0,246**	1

** Korelacija je statistično značilna pri stopnji 0,01.

Statistično značilno povezanost lahko vidimo pri veliko spremenljivkah. Najbolj nas zanima, katere so tiste spremenljivke, ki so povezane s srečo. Ženske, ki imajo višji življenjski standard, višjo izobrazbo in so bolj zadovoljne s službo, so tudi bolj srečne. Srečne so tudi tiste ženske, ki se pogosto družijo s prijateljicami in so na splošno zadovoljne z življenjem. Tiste ženske, ki ne živijo s partnerjem, so manj srečne, vendar gre tukaj za šibkejšo povezanost kot pri ostalih spremenljivkah. Močnejša povezanost pa obstaja pri trditvi, da manj izobražene ženske ne živijo s partnerjem oz. zakoncem. Tudi zdravje je povezano s srečo, saj manj zdrave ženske niso srečne. Na splošno zadovoljstvo z življenjem vpliva tudi druženje s prijatelji. Bolj se družijo s prijatelji, bolj so zadovoljne z življenjem na splošno. Najmočnejšo korelacijo (0,707) vidimo prav med zadovoljstvom z življenjem in srečo, saj so tista ženske, ki so zadovoljne z življenjem, bolj srečne.

2.4.1.2 Korelacijska matrika – moški

Tabela 2.4.1.2.1: Korelacijska matrika – moški (Slovenija)

	sreca	zadziv	zivstd	izob	zadslu	zdravje	prijat	partner
sreca	1							
zadziv	0,611**	1						
zivstd	0,484**	0,598**	1					
izob	0,196**	0,162**	0,208**	1				
zadslu	0,387**	0,418**	0,509**	0,182**	1			
zdravje	-0,361**	-0,334**	-0,254**	-0,191**	-0,132*	1		
prijat	0,206**	0,210**	0,120**	-0,009	0,040	-0,245**	1	
partner	0,008	0,070	0,055	-0,143**	-0,035	-0,185**	0,321**	1

** Korelacija je statistično značilna pri stopnji 0,01.

Tudi pri moških opazimo precej statistično značilnih povezanosti. Pri slovenskih moških je tako, da so tisti, ki so zadovoljni z življenjskim standardom, imajo višjo izobrazbo, so

zadovoljni s službo in se družijo s prijatelji, so tudi bolj srečni. Pri ženskah je bila šibka povezanost med spremenljivkama »partner« in »sreča«, pri moških te povezanosti ni, kar pomeni, da življenje s partnerjem oziroma zakoncem ne vpliva na srečo. Manj zdravi moški so manj srečni, prav tako pa na zdravje vplivata tudi zadovoljstvo z življenjskim standardom in izobrazba, manjši vpliv na zdravje ima tudi zadovoljstvo s službo. Pri moških izobrazba nima vpliva na to, ali se družijo s prijatelji ali ne. Močneje kot pri ženskah pa sta negativno povezani spremenljivki »partner« in »izob«, kar pomeni, da moški z nižjo izobrazbo ne živijo s partnerko oziroma ženo. Pri moških ima največji vpliv na srečo zadovoljstvo z življenjem (0,611), vendar je v primerjavi z ženskami tu povezanost šibkejša.

2.4.2 Opisne statistike – Danska

Pri Danski smo seveda izbrali iste spremenljivke, kajti želimo primerjati Slovenijo in Dansko. Različna so povprečja.

Tabela 2.4.2.1: Spremenljivke – Danska

	Minimum	Maksimum	Povprečje	Standardni odklon
Sreča	0	10	8,33	1,394
Življenjski standard	0	10	8,19	1,707
Dosežena izobrazba	0	6	3,52	1,192
Zadovoljstvo s službo	0	10	7,82	1,800
Zdravstveno stanje	1	5	1,92	0,900
Druženje s prijatelji	1	7	5,34	1,252
Življenje s partnerjem/zakoncem	1	2	1,31	0,462
Zadovoljstvo z življenjem	0	10	8,48	1,501

Danci so v povprečju srečnejši kot Slovenci, saj povprečje znaša $\bar{x} = 8,33$. V primerjavi s Slovenijo je večje tudi zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\bar{x} = 8,19$), zdravstvenim stanjem in zadovoljstvo z življenjem na sploh ($\bar{x} = 8,48$). Danci svoje splošno zdravstveno stanje v povprečju ocenjujejo kot dobro. Lahko rečemo, da veljajo Danci za družabne ljudi, saj se družijo s prijatelji večkrat na teden. V povprečju imajo Danci dokončano gimnazijo, srednjo strokovno šolo in dvoletno višjo šolo. V primerjavi s Slovenci pa manj Dancev živi s partnerjem oz. zakoncem ($\bar{x} = 1,31$).

2.4.2.1 Korelacijska matrika – ženske

Tabela 2.4.2.1.1: Korelacijska matrika – ženske (Danska)

	sreca	zadziv	zivstd	izob	zadslu	zdravje	prijat	partner
sreca	1							
zadziv	0,670**	1						
zivstd	0,411**	0,465**	1					
izob	-0,039	-0,067	0,039	1				
zadslu	0,188**	0,228**	0,198**	-0,080	1			
zdravje	-0,206**	-0,174**	-0,211**	-0,189**	-0,069	1		
prijat	0,155**	0,161**	0,108**	-0,035	0,040	-0,045	1	
partner	-0,198**	-0,119**	-0,182**	-0,133**	0,010	0,063	0,156	1

** Korelacija je statistično značilna pri stopnji 0,01.

V zgornji tabeli imamo statistično značilne povezanosti pri anketiranih ženskah na Danskem. Zadovoljstvo z življenjskim standardom pomeni tudi, da so ženske na Danskem srečne (0,670). Srečne so tudi tiste, ki so zadovoljne s službo, imajo stike s prijatelji, prijateljicami in so na splošno zadovoljne z življenjem. Manj srečne so tiste, ki imajo slabše zdravje in tiste, ki ne živijo s partnerjem. Pri anketiranih ženskah z Danske izobrazba ne vpliva na srečo (-0,039). Pri Danskah izobrazba ni povezana z zadovoljstvom življenjskega standarda. Življenjski standard je negativno povezan z zdravjem (manj zdrave, manj zadovoljne z življenjskim standardom) in spremenljivko »partner« (tiste, ki ne živijo s partnerjem/zakoncem so tudi manj zadovoljne z življenjskim standardom). S partnerjem ne živijo tudi tiste Danke, ki imajo nižjo izobrazbo.

2.4.2.2 Korelacijska matrika – moški

Tabela 2.4.2.2.1: Korelacijska matrika – moški (Danska)

	sreca	zadziv	zivstd	izob	zadslu	zdravje	prijat	partner
sreca	1							
zadziv	0,677**	1						
zivstd	0,497**	0,510**	1					
izob	0,005	0,020	0,083*	1				
zadslu	0,290**	0,293**	0,305**	0,003	1			
zdravje	-0,295**	-0,282**	-0,203**	-0,066	-0,124**	1		
prijat	0,146**	0,085*	0,064	-0,038	-0,029	-0,184**	1	
partner	-0,216**	-0,168**	-0,173**	-0,186**	0,029	-0,037	0,179**	1

** Korelacija je statistično značilna pri stopnji 0,01.

Pri moških na Danskem je sreča povezana z življenjskim standardom (0,497), zadovoljstvom s službo, zdravjem, druženjem s prijatelji, življenjem s partnerjem in s splošnim zadovoljstvom z življenjem. Pri zdravju in pri življenju s partnerjem gre za negativno

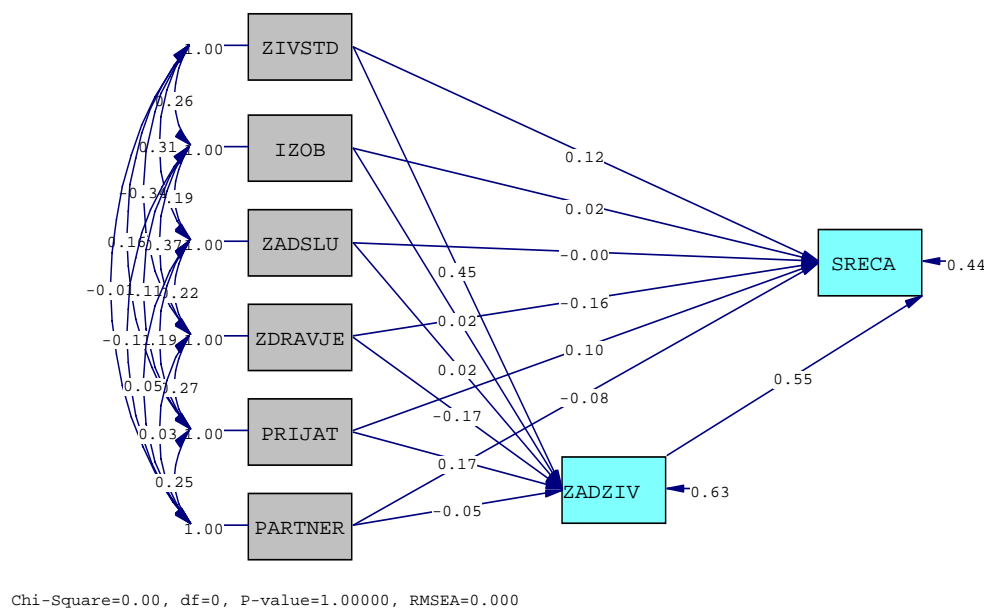
povezanost, kar pomeni, da so manj srečni moški na Danskem tisti, ki so manj zdravi in tisti ki ne živijo s partnerjem oziroma zakoncem. Povezanosti med izobrazbo in življenjskim standardom pri Danskah ni, medtem ko se pri Dancih tu pojavi šibka povezanost. Tisti Danci, ki se družijo s prijatelji, so na splošno bolj zadovoljni z življenjem, vendar gre v tem primeru za šibko povezanost, pri ženskah pa v tem primeru velja močna povezanost. Najmočnejša povezanost je med zadovoljstvom z življenjem in srečo. To pomeni, da so tisti Danci, ki so na splošno zadovoljni z življenjem, tudi bolj srečni.

2.4.3 Lisrel model

Lisrel je program za analizo linearnih strukturnih enačb. Je model oziroma orodje, ki najbolj učinkovito deluje v okolju z obstoječo trdno vsebinsko teorijo in so rezultati analize v veliki meri odvisni od dobre konceptualizacije modela. Z njim bom preučila, kateri dejavniki vplivajo na srečo in preverila moje postavljene hipoteze.

2.4.3.1 Lisrel model (Slovenija – ženske)

Slika 2.4.3.1.1: Lisrel model (Slovenija – ženske)

Zgoraj imamo Lisrel model (kako neodvisne spremenljivke vplivajo na odvisni spremenljivki pri anketiranih ženskah v Sloveniji) s povezavami in izračunanimi parametri. Vrednosti parametrov pa so prikazane v naslednji tabeli.

Tabela 2.4.3.1.1: Parametri (Slovenija – ženske)

Parameter	Ocena	Standardna napaka cenilke	t-statistika
β_{12}	0,55	0,03	18,56***
γ_{11}	0,45	0,03	14,40***
γ_{12}	0,02	0,03	0,70
γ_{13}	0,02	0,03	0,70
γ_{14}	-0,17	0,03	-5,24***
γ_{15}	-0,17	0,03	5,44***
γ_{16}	-0,05	0,03	-1,87**
γ_{21}	0,12	0,03	4,02***
γ_{22}	0,02	0,03	0,89
γ_{23}	0,00	0,03	-0,11
γ_{24}	-0,16	0,03	-5,64***
γ_{25}	0,10	0,03	3,73***
γ_{26}	-0,08	0,02	-3,44***
Ψ_2	0,44	0,02	20,02
Ψ_1	0,63	0,03	20,02

V tabeli nimamo prikazanih ocen, standardnih napak cenilk in t-statistike med neodvisnimi spremenljivkami (Φ), saj proučujemo vpliv neodvisnih na odvisne in se osredotočimo na ključne podatke.

Legenda: *** $t > 2,58$

** $2,58 < t < 1,96$

* $1,96 < t < 1,65$

Rezultati analize so pokazali, da je bilo potrebnih 0 iteracij za končno oceno modela. Število prostorskih stopenj je enako 0, torej je strukturni model identifikabilen. Statistična značilnost χ^2 statistike je enaka 0, kar pomeni, da se model popolnoma prilega podatkom. Z njim pojasnimo kar precej variabilnosti endogenih spremenljivk.

Delež pojasnjene variance **spremenljivke sreča znaša 56%**, za **spremenljivko zadovoljstvo z življenjem pa znaša delež pojasnjene variance 37 %**. To pomeni, da eksogene spremenljivke dobro pojasnjujejo endogeni spremenljivki (y_1, y_2).

Iz t-statistik parametrov vidimo, da so statistično značilne **razlike med povezavo zadovoljstva z življenjem s srečo**, kar pomeni, da zadovoljstvo z življenjem vpliva na srečo ($\beta_{12} = 0,55, t = 18,56$). Na zadovoljstvo z življenjem vpliva zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\gamma_{11} = 0,45, t = 14,40$), zdravje ($\gamma_{14} = -0,17, t = 5,24$) in druženje s prijatelji ($\gamma_{15} = -0,17, t = 5,44$). Zdravje in zadovoljstvo z življenjem sta negativno povezana, saj to pomeni, da so Slovenke, ki so manj zdrave, so tudi manj zadovoljne z življenjem. Manj

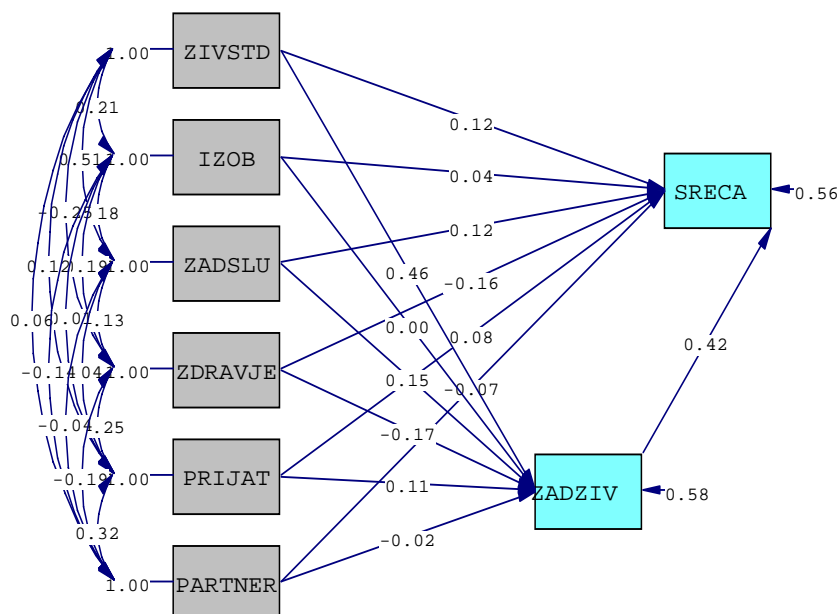
močan vpliv na zadovoljstvo z življenjem ima spremenljivka »življenje z zakoncem oziroma partnerjem«

($\gamma_{16} = -0,05$, $t = -1,87$). Bolj zadovoljne so tiste Slovenke, ki živijo s partnerjem. Rezultati so nam pokazali, da pri Slovenkah na zadovoljstvo z življenjem ne vpliva izobrazba ter zadovoljstvo s službo.

Na »srečo« pa neposredno vpliva (kar razberemo iz t-statistik) zdravje ($\gamma_{24} = -0,16$, $t = -5,64$), druženje s prijatelji ($\gamma_{25} = 0,10$, $t = 3,73$) in življenje s partnerjem ($\gamma_{26} = -0,08$, $t = -3,44$). Prav tako na srečo vpliva zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\gamma_{21} = 0,12$, $t = 4,02$). Nobenega vpliva nismo našli pri spremenljivkah »izobrazba« in »služba«, kar pomeni, da izobrazba ne vpliva na srečo ($\gamma_{22} = 0,02$, $t = 0,89$), prav tako pa ne vpliva na srečo zadovoljstvo s službo ($\gamma_{14} = 0,00$, $t = -0,11$).

2.4.3.2 Lisrel model (Slovenija – moški)

Slika 2.4.3.2.1: Lisrel model (Slovenija – moški)

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

Tabela 2.4.3.2.1: Parametri (Slovenija – moški)

Parameter	Ocena	Standardna napaka cenilke	t-statistika
β_{12}	0,42	0,04	10,93***
γ_{11}	0,46	0,04	13,01***
γ_{12}	0,00	0,03	0,11
γ_{13}	0,15	0,03	4,45***
γ_{14}	-0,17	0,03	-5,33***
γ_{15}	0,11	0,03	3,50***
γ_{16}	-0,02	0,03	-0,54
γ_{21}	0,12	0,04	3,04***
γ_{22}	0,04	0,03	1,35
γ_{23}	0,12	0,03	3,39***
γ_{24}	-0,16	0,03	-4,99***
γ_{25}	0,08	0,03	2,65**
γ_{26}	-0,07	0,03	-2,37**
Ψ_2	0,56	0,03	18,17
Ψ_1	0,58	0,03	18,17

V tabeli nimamo prikazanih ocen, standardnih napak cenilk in t-statistike med neodvisnimi spremenljivkami (Φ), saj proučujemo vpliv neodvisnih na odvisne in se osredotočimo na ključne podatke.

Legenda: *** $t > 2,58$

** $2,58 < t < 1,96$

* $1,96 < t < 1,65$

Tudi pri rezultatih analize za Slovence (moški) smo z Lisrelovim modelom ugotovili, da je potrebnih 0 iteracij za končno oceno modela. Število prostorskih stopenj je enako 0, torej je strukturni model identifikabilen. Statistična značilnost χ^2 statistike je enaka 0, kar pomeni, da se model popolnoma prilega podatkom. Tudi v tem primeru bomo pojasnili variabilnost endogenih spremenljivk.

Delež pojasnjene variance **spremenljivke »sreča« znaša pri anketiranih moških v Sloveniji 44%**, za spremenljivko **zadovoljstvo z življenjem pa znaša delež pojasnjene variance 42 %**. V tem primeru gre za manj kot polovico deleža pojasnjene variance. To pomeni, da eksogene spremenljivke v prejšnjem primeru (pri Slovenkah) boljše pojasnjujejo endogeni spremenljivki (y_1, y_2).

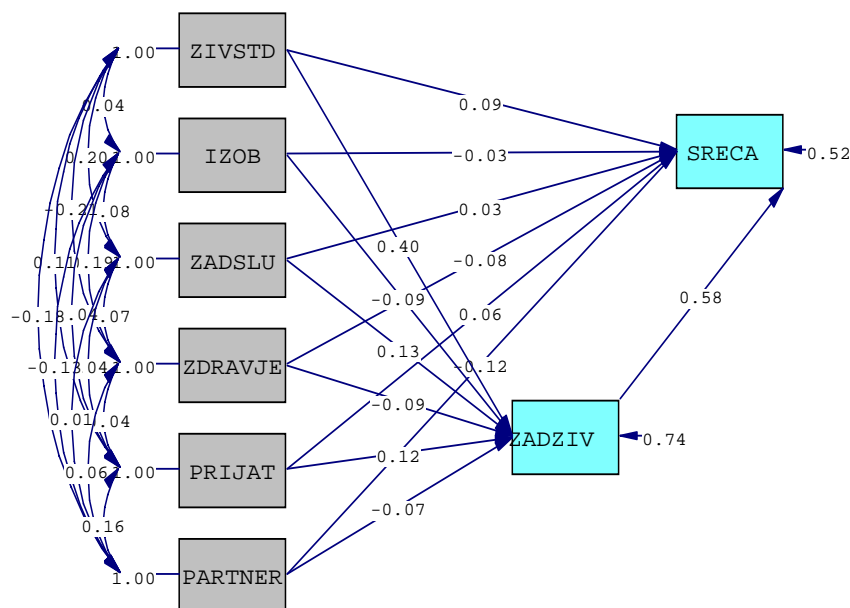
Pri anketiranih moških v Sloveniji na zadovoljstvo z življenjem močno vpliva zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\gamma_{11} = 0,46, t = 13,01$), zadovoljstvo s službo ($\gamma_{13} = 0,15, t = 4,45$) in pa zdravje ($\gamma_{14} = -0,17, t = -5,33$), ki ima negativen vpliv na zadovoljstvo z življenjem, kar pomeni, da so manj zdravi Slovenci manj zadovoljni z življenjem.

Pri moških v Sloveniji na srečo prav tako kot na zadovoljstvo z življenjem vpliva zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\gamma_{21} = 0,12$, $t = 3,04$), zadovoljstvo s službo ($\gamma_{23} = 0,12$, $t = 3,39$) in zdravje ($\gamma_{24} = -0,16$, $t = -4,99$). Šibkejši vpliv na srečo v primerjavi z ostalimi spremenljivkami pa ima druženje s prijatelji ($\gamma_{25} = 0,08$, $t = 2,65$) in življenje s partnerko ($\gamma_{26} = -0,07$, $t = -2,37$). Pri primerjavi vpliva na zadovoljstvo z življenjem in srečo so rezultati pokazali, da druženje s prijatelji ne vpliva na zadovoljstvo z življenjem, vendar pa to vpliva na srečo. Tisti Slovenci, ki se družijo s prijatelji, so bolj srečni.

V primerjavi s Slovenkami opazimo, da je povezanost med spremenljivkama »zadovoljstvo z življenjem« in »srečo« močnejša kot pri moškemu delu prebivalstva.

2.4.3.3 Lisrel model (Danska – ženske)

Slika 2.4.3.3.1: Lisrel model (Danska – ženske)

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

Tabela 2.4.3.3.1: Parametri (Danska – ženske)

Parameter	Ocena	Standardna napaka cenilke	t-statistika
β_{12}	0,58	0,03	19,10***
γ_{11}	0,40	0,03	11,98***
γ_{12}	-0,09	0,03	-2,94***
γ_{13}	0,13	0,03	4,12***
γ_{14}	-0,09	0,03	-2,74***
γ_{15}	0,12	0,03	3,67***
γ_{16}	-0,07	0,03	-2,25**
γ_{21}	0,09	0,03	2,99***
γ_{22}	-0,03	0,03	-1,12
γ_{23}	0,03	0,03	1,05
γ_{24}	-0,08	0,03	-2,89***
γ_{25}	0,06	0,03	2,41**
γ_{26}	-0,12	0,03	-4,47***
Ψ_2	0,52	0,03	19,49
Ψ_1	0,74	0,04	19,49

V tabeli nimamo prikazanih ocen, standardnih napak cenilk in t-statistike med neodvisnimi spremenljivkami (Φ), saj proučujemo vpliv neodvisnih na odvisne in se osredotočimo na ključne podatke.

Legenda: *** $t > 2,58$

** $2,58 < t < 1,96$

* $1,96 < t < 1,65$

Rezultati analize Lisrelovega modela pri ženskah na Danskem so pokazali, da je potrebnih 0 iteracij za končno oceno modela. Število prostorskih stopenj je enako 0, torej je strukturni model identifikabilen. Statistična značilnost χ^2 statistike je enaka 0 in model se popolnoma prilega podatkom. Pojasnili bomo variabilnost endogenih spremenljivk, vendar pa delež pojasnjene variance spremenljivke »sreča« znaša pri anketiranih ženskah na Danskem 48%, za spremenljivko zadovoljstvo z življenjem pa znaša delež pojasnjene variance samo 26 %. Imamo manj kot polovico deleža pojasnjene variance.

Na srečo močno vpliva zadovoljstvo z življenjem. V primeru žensk z Danske gre za največji vpliv ($\beta_{12} = 0,58$, $t = 19,10$).

Na zadovoljstvo z življenjem močno vpliva zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\gamma_{11} = 0,40$, $t = 11,98$), izobrazba, ki ima negativni vpliv, kar pomeni manj izobražene ženske na Danskem so manj zadovoljne z življenjem ($\gamma_{12} = -0,09$, $t = -2,94$), zadovoljstvo s službo ($\gamma_{13} = 0,13$, $t = 4,12$), zdravje ($\gamma_{14} = -0,09$, $t = -2,74$), druženje s prijatelji ($\gamma_{15} = 0,12$, $t = 3,67$) in življenje s partnerjem ($\gamma_{16} = -0,07$, $t = -2,25$), ki pa je s srečo šibkeje povezano. Tiste Danke, ki ne živijo s partnerjem, so manj zadovoljne s svojim življenjem.

Dejavniki, ki močno neposredno vplivajo na srečo, so zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\gamma_{21} = 0,09$, $t = 2,99$), zdravje ($\gamma_{24} = -0,08$, $t = -2,89$), življenje s partnerjem ($\gamma_{26} = -0,12$, $t = -4,47$), malo manj močan vpliv na srečo ima druženje s prijatelji ($\gamma_{25} = 0,06$, $t = 2,41$). Pri ostalih spremenljivkah neposrednega vpliva na srečo ni, je pa tako bolj močan posredni vpliv (preko zadovoljstva z življenjem).

2.4.3.4 Lisrel model (Danska – moški)

Slika 2.4.3.4.1: Lisrel model (Danska – moški)

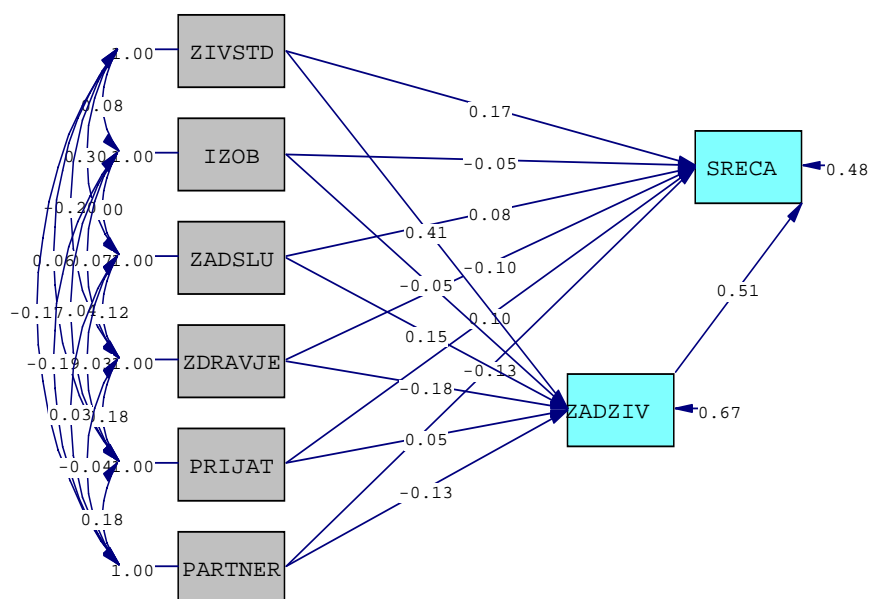

Tabela 2.4.3.4.1: Parametri (Danska – moški)

Parameter	Ocena	Standardna napaka cenilke	t-statistika
β_{12}	0,51	0,03	16,41***
γ_{11}	0,41	0,03	12,24***
γ_{12}	-0,05	0,03	-1,54
γ_{13}	0,15	0,03	4,74***
γ_{14}	-0,18	0,03	-5,66***
γ_{15}	0,05	0,03	1,63
γ_{16}	-0,13	0,03	-3,96***
γ_{21}	0,17	0,03	5,41***
γ_{22}	-0,05	0,03	-1,79*
γ_{23}	0,08	0,03	3,09***
γ_{24}	-0,10	0,03	-3,56***
γ_{25}	0,10	0,03	3,72***
γ_{26}	-0,13	0,03	-4,92***
Ψ_2	0,48	0,02	19,12
Ψ_1	0,67	0,04	19,12

V tabeli nimamo prikazanih ocen, standardnih napak cenilk in t-statistike med neodvisnimi spremenljivkami (Φ), saj proučujemo vpliv neodvisnih na odvisne in se osredotočimo na ključne podatke.

Legenda: *** $t > 2,58$

** $2,58 < t < 1,96$

* $1,96 < t < 1,65$

Zadnji rezultati Lisrelovega modela vsebujejo podatke o povezanosti oziroma, kateri dejavniki vplivajo na zadovoljstvo z življenjem in srečo pri Dancih (moški). Pokazali so, da je potrebnih 0 iteracij za končno oceno modela, tudi število prostorskih stopenj je enako 0, zato je strukturni model identifikabilen. Statistična značilnost χ^2 statistike je enaka 0 in model se popolnoma prilega podatkom. Pojasnili bomo variabilnost endogenih spremenljivk. Delež pojasnjene variance spremenljivke »sreča« znaša pri anketiranih moških na Danskem 52%, kar je več kot polovica. Za spremenljivko zadovoljstvo z življenjem pa znaša delež pojasnjene variance le 33 %.

Zadovoljstvo z življenjem in sreča sta pri Dancih močno povezana. Spremenljivka »zadovoljstvo z življenjem« močno vpliva na »srečo«, kar lahko razberemo iz t-statistike ($\beta_{12} = 0,51$, $t = 16,41$). Vendar je pri prebivalkah Danske ta vpliv močnejši ($\beta_{12} = 0,58$, $t = 19,10$).

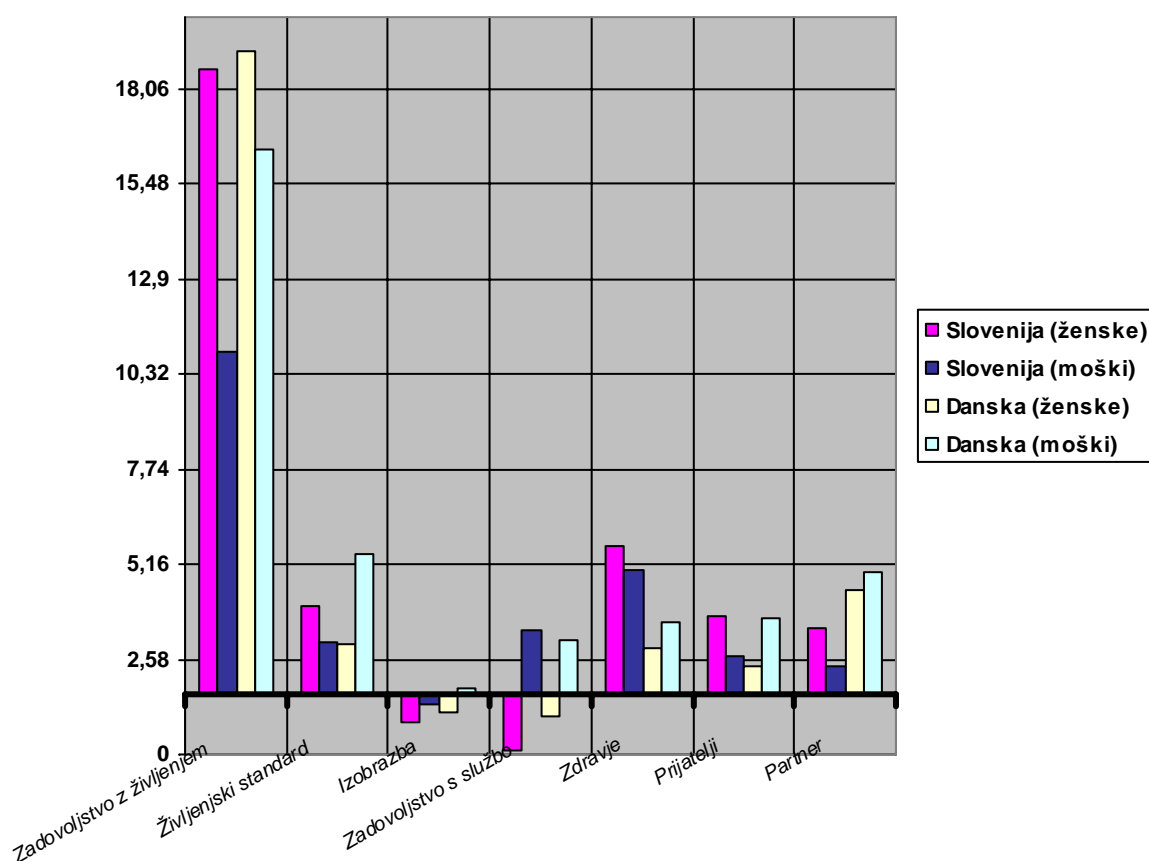
Močan vpliv na zadovoljstvo z življenjem ima zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\gamma_{11} = 0,41$, $t = 12,24$), zadovoljstvo s službo ($\gamma_{13} = 0,15$, $t = 4,74$), zdravje ($\gamma_{14} = -0,18$, $t = -5,66$) in življenje s partnerko ($\gamma_{16} = -0,13$, $t = -3,96$). Medtem ko ima pri Dankah močan vpliv na

zadovoljstvo z življenjem izobrazba, nam tega pri moških anketiranih prebivalcih Danske rezultati ne pokažejo ($\gamma_{12} = -0,05$, $t = -1,54$).

Zadovoljstvo z življenjskim standardom ($\gamma_{21} = 0,17$, $t = 5,41$), zadovoljstvo s službo ($\gamma_{23} = 0,08$, $t = 3,09$) zdravje ($\gamma_{24} = -0,10$, $t = -3,56$), druženje s prijatelji ($\gamma_{25} = 0,10$, $t = 3,72$) in življenje s partnerko ($\gamma_{26} = -0,13$, $t = -4,92$) so dejavniki, ki neposredno močno vplivajo na srečo, šibek vpliv na srečo pa ima tudi izobrazba ($\gamma_{22} = -0,05$, $t = 1,79$), kar pa pomeni, da izobrazba vpliva neposredno na srečo in ne posredno preko zadovoljstva z življenjem.

2.5 Pregled dejavnikov in vpliv na srečo

Graf 2.5.1: Vpliv dejavnikov na srečo

Kateri so torej **dejavniki, ki vplivajo na srečo** pri moških in ženskah v Sloveniji in na Danskem? To vidimo na zgornjem grafu. V legendi na desni strani grafa je zapisano, kaj pomeni posamezna barva stolpca. Pove nam intenzivnost vpliva dejavnika na srečo pri določeni državi in spolu (npr. roza barva pomeni vpliv dejavnika na srečo pri Slovenkah).

Spodaj, na abscisni osi, so zapisani izbrani dejavniki, ki vplivajo na srečo. Na ordinatni osi (levo) so zapisane vrednosti, kako močan je vpliv na srečo.

Pri posameznemu dejavniku lahko vidimo stolpce pod ali nad odebeljeno vodoravno črto. Dejavniki, pri katerih so stolpci pod odebeljeno črto, nimajo vpliva na srečo. Dejavniki, pri katerih vrednost stolpcev sega do vrednosti 2,58 (na levi strani) imajo šibek vpliv, stolpci, ki segajo nad vrednostjo 2,58, pa imajo močan vpliv na srečo.

Pri ženskah v Sloveniji sta dejavnika izobrazba in zadovoljstvo s službo tista, ki nimata vpliva na srečo. Dejavniki kot so »življenjski standard, zdravje, druženje s prijatelji in življenje s partnerjem imajo močan vpliv na srečo, zadovoljstvo z življenjem pa je dejavnik, ki ima nadpovprečen vpliv na srečo.

Pri moških v Sloveniji dejavnik »izobrazba« ne vpliva na srečo, medtem ko zadovoljstvo s službo močno vpliva na srečo. Tu je razlika med moškimi in ženskami v Sloveniji.. Močan vpliv na srečo imajo dejavniki: zadovoljstvo z življenjem, življenjski standard, zdravje in druženje s prijatelji. Šibkeje na srečo pa vpliva dejavnik življenje s partnerko.

Pri Dankah najmočnejše (nadpovprečno) na srečo vpliva »zadovoljstvo z življenjem«. Močan vpliv na srečo imajo tudi dejavniki življenjski standard, zdravje in življenje s partnerjem. Šibek vpliv na srečo ima dejavnik druženje s prijatelji. Na srečo pri Dankah ne vplivata izobrazba in zadovoljstvo s službo. Glede tega so Danke podobne Slovenkam.

Nadpovprečen vpliv na srečo pri Dancih ima zadovoljstvo z življenjem. Sledijo še dejavniki, ki imajo močan vpliv na srečo. To so: življenjski standard, zadovoljstvo s službo, zdravje, druženje s prijatelji in življenje s partnerko. Za razliko od ostalih (Slovenk, Slovencev in Dank) ima pri moških na Danskem vpliv na srečo tudi izobrazba, vendar je ta vpliv zelo šibek.

3. SKLEP

Namen naloge je bil ugotoviti in z izračuni potrditi, kateri so tisti dejavniki, ki najbolj vplivajo na srečo in to primerjati med dvema državama, Slovenijo in Dansko. Ker je tema diplomske naloge široka, sem izbrala nekaj ključnih dejavnikov (zadovoljstvo z življenjskim standardom, najvišja dosežena izobrazba, zadovoljstvo s službo, zdravstveno stanje, druženje s prijatelji, življenje s partnerjem in zadovoljstvo z življenjem), ki po mojem mnenju najbolj vplivajo na srečo. Pri proučevanju vpliva na srečo sem si zastavila tudi hipoteze, ki sem jih v nadaljevanju potrdila ali zavrnila.

Prva postavljena hipoteza je bila, da so moški srečnejši od žensk – tako na Danskem kot v Sloveniji, ker menim, da so moški manj obremenjeni kot ženske (ženske hodijo v službo in se poleg tega posvečajo družini in vsakodnevnim gospodinjskim opravilom) z vsakodnevnimi problemi, s katerimi se srečujejo. Če primerjam, kako srečne so ženske v Sloveniji in na Danskem, predpostavljam, da so srečnejše ženske na Danskem, saj ženskam v severnih državah nudijo številne ugodnosti.

Najprej sem ugotovila, kolikšna je povezanost obstaja med srečo in ostalimi dejavniki, nato pa sem z Lisrelovim modelom ugotovila, kateri dejavniki imajo največji vpliv na srečo. Model je bil postavljen tako, da sem raziskala, kakšen je neposreden vpliv dejavnikov na srečo in nato še posredni vpliv dejavnikov na srečo, preko dejavnika »zadovoljstvo z življenjem«.

Ko sem primerjala korelacijske matrike med moškimi in ženskami v Sloveniji in na Danskem, sem ugotovila, da so najmočnejše povezanosti z dejavnikom »zadovoljstvo z življenjem«, za katerega sem že vnaprej predvidevala, da bo imel ta dejavnik največji vpliv na srečo. Iz primerjave korelacijskih matrik sem razbrala, da so povezanosti med »srečo«, »zadovoljstvom z življenjskim standardom« in »življenje s partnerjem« najmočnejše pri moških na Danskem, vendar pa pri ostalih dejavnikih, ki vplivajo na srečo, pri moških na Danskem ne opazimo najmočnejše povezanosti. Najmočnejšo povezanost s »srečo« in zadovoljstvom z življenjem opazimo pri ženskah v Sloveniji. Prav tako je pri ženskah v Sloveniji najmočnejša povezanost med srečo in izobrazbo, kar je zanimivo, saj nikjer drugje (pri Danskah, Dancih, Slovencih) ne opazimo te povezanosti; pri Slovenkah obstaja tudi močna povezanost med srečo in zdravjem.

Po Lisrel modelu sem ugotovila, kaj najbolj vpliva na srečo in na podlagi tega razbrala, kdo je bolj srečen. Najbolj na srečo vpliva **zadovoljstvo z življenjem**. Tisti, ki so zadovoljni z življenjem, so tudi srečni. Pri moških na Danskem obstajajo nekateri dejavniki, ki so v primerjavi z ostalimi (Slovenkami, Slovenci, Dankami) s srečo najmočneje povezani. To so: »življenjski standard«, »izobrazba« in »življenje s partnerjem«. Kot sem že omenila, najmočneje na srečo vpliva zadovoljstvo z življenjem in pri moških na Danskem, v primerjavi z drugimi ni najmočnejši ($t= 16,41$). Najmočnejši vpliv na srečo ima zadovoljstvo z življenjem pri ženskah na Danskem ($t= 19,10$). To pomeni, da moja hipoteza, da so moški srečnejši od žensk, ne drži. Pravilna je le domneva, da so Danke ($t= 19,10$) srečnejše od Slovenk ($t= 18,56$) in tudi od vseh najsrečnejše.

Naslednja postavljena hipoteza je bila, da so ljudje, ki so zadovoljni z življenjskim standardom in **imajo višjo izobrazbo**, bolj srečni od tistih, ki z življenjskim standardom niso zadovoljni in imajo nižjo izobrazbo. Iz korelacijskih matrik sem ugotovila, da povezanost med življenjskim standardom in srečo obstaja tako pri Slovenskih anketiranih prebivalcih kot pri Danskih. Povezanost med izobrazbo in srečo pa smo lahko razbrali samo iz korelacijske matrike pri ženskah in moških v Sloveniji. Pri Dancih (moški in ženske) povezanost med izobrazbo in srečo ne obstaja. Iz Lisrelovih modelov o vplivu dejavnikov na srečo pa sem ugotovila, da **življenjski standard** najbolj vpliva na zadovoljstvo z življenjem posredno na srečo, medtem ko je neposredni vpliv zadovoljstva z življenjskim standardom na srečo šibkejši. Življenjski standard ima največji neposredni vpliv na srečo pri Dancih (moški). T-statistika znaša $t= 5,41$. Manjši vpliv zadovoljstva z življenjem na srečo, vendar ne pretirano manjšega, smo ugotovili pri Slovenkah in Slovencih, najmanjšega pri Dankah ($t= 2,99$). Največji vpliv ima življenjski standard na zadovoljstvo z življenjem. Ta je najmočnejši pri Slovenkah ($t= 14,40$), malo manjši pri Slovencih ($t= 13,01$), Dancih ($t= 12,24$) in najšibkejši, vendar še vseeno dovolj močan pri Dankah ($t= 11,98$). Najmanjši vpliv na srečo ima zadovoljstvo z življenjskim standardom pri Dankah. Ugotovili smo, da so Danke najsrečnejše. To pomeni, da zadovoljstvo z življenjskim standardom vpliva na srečo, vendar ni ključen dejavnik, kar pomeni, da so zaradi zadovoljstva z življenjskim standardom ljudje srečnejši, zato postavljene hipoteze ne morem v celoti potrditi. Izobrazba pa je tista, ki nima zelo šibek neposredni vpliv na srečo samo pri Dancih in močan posreden vpliv na srečo samo pri Dankah. Drugje vpliva ni. Danke so najsrečnejše, izobrazba ima vpliv na srečo samo posredno, torej izobrazba vpliva na zadovoljstvo z življenjem ($t= -2,94$). Ima negativen vpliv,

kar pomeni, manj izobraženi, manj zadovoljni z življenjem. Na srečo pa izobrazba pri naj srečnejših – Dankah, ne vpliva. Torej hipotezo, da so bolj izobraženi tudi srečnejši, lahko zavrnem.

Predpostavljala sem tudi, da je **zdravje** eden izmed pomembnih dejavnikov, ki vpliva na srečo. Hipoteza, ki sem jo postavila, je bila, da so ljudje, ki nimajo zdravstvenih težav, bolj srečni, predpostavka pa je bila, da imajo Danci manj problemov z zdravjem, kajti Danska velja za čisto deželo, kjer ljudje skrbijo za čisto okolje, kar pripomore k zdravju.

Pri opisnih statistikah, sem ugotovila, da bi Danci kar s 37,9% odgovorili, da je njihovo zdravstveno stanje zelo dobro in 37,5 % dobro. Pri Slovencih je odstotek pri odgovoru »zelo dobro« precej slabši. Le 13,8 anketiranih Slovencev bi odgovorilo, da je njihovo zdravstveno stanje »zelo dobro«. Iz tega sledi, da se Danci ocenjujejo za zdrave ljudi, kar pomeni, da je njihovo zdravstveno stanje precej dobro, tako kot sem predvidevala.

Pri korelacijskih matrikah sem pri tej hipotezi ugotovila, da je zdravje povezano s srečo pri Slovencih in pri Dancih. Povezanost je negativna, kar pomeni, da so manj zdravi ljudje manj srečni.

Zdravje ima tako pri Slovencih, moških in ženskah, kot pri Dancih zelo močan vpliv. Zdravje vpliva na srečo posredno (preko zadovoljstva z življenjem) in neposredno. Najmočnejši posredni vpliv zdravja na srečo opazimo pri moških na Danskem ($t = -5,66$), najslabši posredni vpliv pri Dankah ($t = -2,74$). Zdravje ima najmočnejši neposredni vpliv na srečo pri Slovenkah, kar pomeni, da je za njih zdravje eden izmed ključnih dejavnikov, ki je pomemben oziroma vpliva na srečo. Manjši neposredni vpliv zdravja na srečo pa se pokaže pri Dancih in Dankah ($t = -2,89$), kar sicer ne pomeni, da zdravje nima vpliva na srečo, ravno nasprotno. Vendar pa to pomeni, da ima pri Slovencih vseeno zdravje bolj pomembno vlogo kot pri Dancih.

Trditev, da se imajo Danci za bolj zdrave ljudi, drži. To nam povedo strukturni odstotki v tabelah. Drži tudi to, da je zdravje dejavnik, ki vpliva na srečo, vendar je pri Slovencih še vseeno pomembnejši, kot pri Dancih.

Hipoteza, da Danci (moški) veljajo za **družabne ljudi**, ki se radi družijo s prijatelji in da to tudi vpliva na srečo, drži. To sem ugotovila z Lisrel modelom, kjer so mi izračuni pri moških na Danskem pokazali, da ima druženje s prijatelji neposredni vpliv na srečo ($t = 3,72$).

Zanimivo je, da sem podoben rezultat dobila tudi za Slovenke ($t= 3,73$). To pomeni, da se Slovenke družijo s prijatelji, prijateljicami in da ima to pri njih kar velik vpliv. Hipoteza, ki se prav tako nanaša na medosebne odnose, je »življenje s partnerjem«. Tu sem ugotovila in hkrati potrdila hipotezo, da so Danci tisti, pri katerih ima partnerstvo oziroma življenje s partnerjem velik pomen in vpliv na srečo. Povezanost je negativna, kar pomeni, da so tisti, ki ne živijo s partnerjem, tudi manj srečni.

Pri nalogi, sem bila nad nekaterimi rezultati presenečena, saj sem predvidevala, da bom lahko potrdila vse hipoteze. Zanimivo je, da so ženske kljub vsakdanjim obveznostim, poleg službe, srečnejše kot moški. Zanimivo je tudi to, da se Slovenke lahko kosajo z Dankami v marsikaterem pogledu. Slovenke se rade družijo tudi s prijatelji in prijateljicami bolj kot Slovenci, kar je zopet ena izmed stvari, ki je nisem pričakovala. Predvidevala sem, da so moški tisti, ki se v večini več družijo s prijatelji.

Menim, da se kakovost življenja oziroma sreča v Sloveniji izboljšuje. Ljudje so bolj odločni, stremijo k svojim ciljem, ki so čedalje višji in s tem dosegajo tudi neko raven sreče v njihovi notranjosti. Ni vse denar, izobrazba, materialne dobrine. Pri sreči veliko pomenijo medosebni odnosi, druženje s prijatelji, kar pripelje do zadovoljstva z življenjem na sploh in nenazadnje do sreče vsakega posameznika.

4. SEZNAM LITERATURE

Allardt, Erik (1993): Having, Loving, Being: An alternative to Swedish Model of Welfare Research. V Martha Craven Nussbaum in Amartya Sen K. (ur.): *The Quality of Life*, 88–94. Oxford: Clarendon Press.

Antončič, Vojko in Katja Boh (1991): Premise za raziskovanje kvalitete življenja. *Družboslovne razprave* 8(12), 5–18.

Bernik, Ivan (2004): Slovensko javno mnenje, povej, kdo srečen v deželi je tej!. V Brina Malnar in Ivan Bernik (ur.): *S Slovenkami ni Slovenci na štiri oči*, 175–192. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, IDV – CJMMK.

Doyal Len and Ian Gough (1991): *A Theory of Human Needs*. London: Macmillan.

Durkheim, Emile (1972): *O podeli društvenog rada*. Beograd: Prosveta.

Durkheim, Emile (2003): Suicide (Selection). V Mustafa Emirbayer (ur.): *Emile Durkheim. Sociologist of Modernity*, 32–49. Oxford: Blackwell.

Erikson, Robert (1993): Description of inequality: The Swedish approach to welfare research. V Martha Craven Nussbaum in Amartya Sen K. (ur.): *The Quality of Life*. Oxford: Oxford University Press.

European Foundation of the Improvement of Living and Working Conditions (2004): *Quality of Life in Europe*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

European Foundation of the Improvement of Living and Working Conditions (2005): *First European Quality of Life Survey: Income inequalities and deprivation*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

- European Foundation of the Improvement of Living and Working Conditions (2005): *First European Quality of Life Survey: Life satisfaction, happiness and sense of belonging*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Grasso Marco in Luciano Canova (2007): *An assessment of the quality of life in the European Union based on the social indicators approach*. Munich: Munich Personal RePEc Archive.
- Kammann, Richard, Marcelle Farry in Peter Herbison (1984): The Analysis and Measurement of Happiness as a Sense of Well-Being. *Social Indicators Research* 15(2), 91–115.
- McLachlan, V. Hugh (1983): Townsend and the Concept of 'Poverty'. *Social Policy & Administration* 17(2), 97–105.
- Marentič Požarnik, Barica (2003): *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Novak, Mojca (1996): Konceptualna vprašanja proučevanja kakovosti življenja. V Ivan Svetlik (ur.): *Kakovost življenja v Sloveniji*, 7–23. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ringén, Stein (1985): Toward a Third Stage in the Measurement of Poverty. *Acta Sociologica* 28(2), 99–133.
- Svetlik, Ivan, ur. (1996): *Kakovost življenja v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Townsend, Peter (1970): *The Concept of Poverty*. London: Heinemann.
- Treven, Sonja (1998): *Management človeških virov*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Uhan, Samo (2004): Kakovost življenja v razširjeni Evropi. V Brina Malnar in Ivan Bernik (ur.): *S Slovenkami in Slovenci na štiri oči*, 195–212. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, IDV – CJMMK.

Veenhoven, Ruut (1984): *Conditions of Happiness*. Netherlands: Springer Netherlands.

Zakrajšek, Srečo (1995): *Slovensko šolstvo v tranziciji*. Ljubljana: Biteks.

VIRI:

Keller Cohen, Deborah, Amanda Toler, Diane Miller, Katherine Fiori in Deborah Bybee (2004): *Social Contact and Communicative Competence in the Oldest Old*. Michigan.

University of Michigan. Dostopno na

<http://www.umich.edu/news/Releases/2004/Aug04/presentation.doc>.

(16. junij 2007)

Norwegian Social Science Data Services (2007): *European Social Survey Data*. Dostopno na

<http://www.europeansocialsurvey.org/>

(28. september 2007)

Veenhoven, Ruut (1996): The Study of Life Satisfaction. V Willem E. Saris, Ruut Veenhoven, Annette C. Scherpenzeel in Brendan Bunting (ur.): *A Comparative Study of Satisfaction with Life in Europe*, 1–37. Budapest: Eötvös University Press. Dostopno na

<http://www2.eur.nl/fsw/research/veenhoven/Pub1990s/96d-full.pdf>

(20. junij 2007)

5. PRILOGE

Priloga A: Opisne statistike

country Country

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	DK Denmark	1505	50,5	50,5	50,5
	SI Slovenia	1476	49,5	49,5	100,0
	Total	2981	100,0	100,0	

spol Spol

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 Male	1405	47,1	47,1	47,1
	2 Female	1576	52,9	52,9	100,0
	Total	2981	100,0	100,0	

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std.	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
zivstd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	2956	7,30	2,140	-1,048	,045	,937	,090
prihdoh Ste zaskrbljeni, da pokojnina ne bo primeren za kritje stroškov?	2932	4,68	3,305	,038	,045	-1,301	,090
zadsol Kakšno je po vašem mnenju splošno stanje šolstva v državi?	2844	6,48	2,299	-,672	,046	-,030	,092
zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	1647	7,59	1,941	-1,227	,060	1,740	,121
zadcas Ste zadovoljni z razmerjem časa med službo in drugimi dejavnostmi?	1643	6,53	2,265	-,527	,060	-,295	,121
zanimsluz Na splošno koliko se vam zdi vaša služba zanimiva?	1644	4,60	1,129	-,969	,060	1,230	,121
stressluz Na splošno koliko se vam zdi vaša služba stresna?	1645	3,37	1,685	-,297	,060	-,807	,121
orgdela Ali vam je (bilo) v službi dopuščeno, da se sami odločate o organizaciji dela čez dan?	2652	6,61	3,322	-,852	,048	-,591	,095
stazdr Kakšno je po vašem mnenju splošno stanje zdravstva?	2945	5,67	2,316	-,357	,045	-,398	,090
fizakt Moje življenje vključuje veliko fizične aktivnosti	2951	2,63	1,095	,398	,045	-,734	,090
pomnazaj Če nekomu pomagam pričakujem pomoč tudi nazaj.	2947	2,98	1,061	,052	,045	-,965	,090
Valid N (listwise)	1549						

Priloga B: Strukturni odstotki

Crosstab

				country Country		Total
				DK Denmark	SI Slovenia	
placdelo Imate kakršno koli plačano delo?	1 Yes	Count	951	702	1653	
		% within country Country	64,1%	48,0%	56,1%	
		% of Total	32,3%	23,8%	56,1%	
	2 No	Count	533	762	1295	
		% within country Country	35,9%	52,0%	43,9%	
		% of Total	18,1%	25,8%	43,9%	
Total		Count	1484	1464	2948	
		% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	50,3%	49,7%	100,0%	

Crosstab

				country Country		Total
				DK Denmark	SI Slovenia	
virdohgos Glavni vir dohodka v gospodinjstvu	1 Wages or salaries	Count	929	895	1824	
		% within country Country	63,2%	61,5%	62,3%	
		% of Total	31,7%	30,6%	62,3%	
	2 Income from self-employment (excluding farming)	Count	82	46	128	
		% within country Country	5,6%	3,2%	4,4%	
		% of Total	2,8%	1,6%	4,4%	
	3 Income from farming	Count	18	39	57	
		% within country Country	1,2%	2,7%	1,9%	
		% of Total	,6%	1,3%	1,9%	
	4 Pensions	Count	368	429	797	
		% within country Country	25,0%	29,5%	27,2%	
		% of Total	12,6%	14,7%	27,2%	
	5 Unemployment/redundan cy benefit	Count	10	15	25	
		% within country Country	,7%	1,0%	,9%	
		% of Total	,3%	,5%	,9%	
	6 Any other social benefits or grants	Count	38	12	50	
		% within country Country	2,6%	,8%	1,7%	
		% of Total	1,3%	,4%	1,7%	
7 Income from investments, savings etc.	Count	14	7	21		
	% within country Country	1,0%	,5%	,7%		
	% of Total	,5%	,2%	,7%		
8 Income from other sources	Count	11	13	24		
	% within country Country	,7%	,9%	,8%		
	% of Total	,4%	,4%	,8%		
Total		Count	1470	1456	2926	
		% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	50,2%	49,8%	100,0%	

Crosstab

			country Country		Total
			DK Denmark	SI Slovenia	
sitdohgos Kako vidite situacijo z dohodkom v vašem gospodinjstvu?	1 Living comfortably on present income	Count	985	655	1640
		% within country Country	67,4%	45,0%	56,2%
		% of Total	33,8%	22,5%	56,2%
	2 Coping on present income	Count	394	622	1016
		% within country Country	26,9%	42,7%	34,8%
		% of Total	13,5%	21,3%	34,8%
3 Difficult on present income	Count	63	141	204	
	% within country Country	4,3%	9,7%	7,0%	
	% of Total	2,2%	4,8%	7,0%	
4 Very difficult on present income	Count	20	37	57	
	% within country Country	1,4%	2,5%	2,0%	
	% of Total	,7%	1,3%	2,0%	
Total		Count	1462	1455	2917
		% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	50,1%	49,9%	100,0%

Crosstab

			country Country		Total
			DK Denmark	SI Slovenia	
varcev Varčujete oz.imate prihranke za kasnejše čase?	1 Yes	Count	1176	684	1860
		% within country Country	79,7%	46,7%	63,2%
		% of Total	40,0%	23,3%	63,2%
	2 No	Count	299	782	1081
		% within country Country	20,3%	53,3%	36,8%
		% of Total	10,2%	26,6%	36,8%
Total		Count	1475	1466	2941
		% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	50,2%	49,8%	100,0%

Crosstab

			country Country		Total
			DK Denmark	SI Slovenia	
izob Najvišja dosežena izobrazba	0 Not completed primary education	Count	4	48	52
		% within country Country	,3%	3,3%	1,8%
		% of Total	,1%	1,6%	1,8%
	1 Primary or first stage of basic	Count	22	363	385
		% within country Country	1,5%	24,6%	13,0%
		% of Total	,7%	12,3%	13,0%
	2 Lower secondary or second stage of basic	Count	286	339	625
		% within country Country	19,3%	23,0%	21,2%
		% of Total	9,7%	11,5%	21,2%
	3 Upper secondary	Count	536	432	968
		% within country Country	36,2%	29,3%	32,8%
		% of Total	18,1%	14,6%	32,8%
	4 Post secondary, non-tertiary	Count	174	88	262
		% within country Country	11,8%	6,0%	8,9%
		% of Total	5,9%	3,0%	8,9%
	5 First stage of tertiary	Count	442	186	628
		% within country Country	29,9%	12,6%	21,3%
		% of Total	15,0%	6,3%	21,3%
6 Second stage of tertiary	Count	16	18	34	
	% within country Country	1,1%	1,2%	1,2%	
	% of Total	,5%	,6%	1,2%	
Total	Count	1480	1474	2954	
	% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	50,1%	49,9%	100,0%	

Crosstab

			country Country		Total
			DK Denmark	SI Slovenia	
placsluz Ste kdaj imeli plačano službo oz. jo imate?	1 Yes	Count	489	529	1018
		% within country Country	92,8%	72,6%	81,1%
		% of Total	38,9%	42,1%	81,1%
	2 No	Count	38	200	238
		% within country Country	7,2%	27,4%	18,9%
		% of Total	3,0%	15,9%	18,9%
Total	Count	527	729	1256	
	% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	42,0%	58,0%	100,0%	

Crosstab

			country Country		Total
			DK Denmark	SI Slovenia	
zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	1 Very good	Count	566	203	769
		% within country Country	37,9%	13,8%	25,9%
		% of Total	19,1%	6,8%	25,9%
	2 Good	Count	560	611	1171
		% within country Country	37,5%	41,5%	39,5%
		% of Total	18,9%	20,6%	39,5%
	3 Fair	Count	292	501	793
		% within country Country	19,6%	34,0%	26,7%
		% of Total	9,8%	16,9%	26,7%
	4 Bad	Count	63	120	183
		% within country Country	4,2%	8,1%	6,2%
		% of Total	2,1%	4,0%	6,2%
	5 Very bad	Count	12	39	51
		% within country Country	,8%	2,6%	1,7%
		% of Total	,4%	1,3%	1,7%
Total	Count	1493	1474	2967	
	% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	50,3%	49,7%	100,0%	

Crosstab

			country Country		Total
			DK Denmark	SI Slovenia	
bolezen So vaša vsakdanja opravila kakšne kronične bolezni/invalidnosti/psihičnih težav?	1 Yes a lot	Count	73	168	241
		% within country Count	4,9%	11,4%	8,1%
		% of Total	2,5%	5,7%	8,1%
	2 Yes to some extent	Count	304	314	618
		% within country Count	20,3%	21,4%	20,9%
		% of Total	10,3%	10,6%	20,9%
	3 No	Count	1117	987	2104
		% within country Count	74,8%	67,2%	71,0%
		% of Total	37,7%	33,3%	71,0%
Total	Count	1494	1469	2963	
	% within country Count	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	50,4%	49,6%	100,0%	

Crosstab

			country Country		Total	
			DK Denmark	SI Slovenia		
prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	1 Never	Count	2	33	35	
		% within country Country	,1%	2,2%	1,2%	
			% of Total	,1%	1,1%	1,2%
	2 Less than once a month	Count	35	145	180	
		% within country Country	2,3%	9,9%	6,1%	
			% of Total	1,2%	4,9%	6,1%
	3 Once a month	Count	94	218	312	
		% within country Country	6,3%	14,8%	10,5%	
			% of Total	3,2%	7,3%	10,5%
	4 Several times a month	Count	254	293	547	
		% within country Country	17,0%	19,9%	18,4%	
			% of Total	8,6%	9,9%	18,4%
	5 Once a week	Count	285	308	593	
		% within country Country	19,0%	21,0%	20,0%	
		% of Total	9,6%	10,4%	20,0%	
6 Several times a week	Count	590	299	889		
	% within country Country	39,4%	20,3%	30,0%		
		% of Total	19,9%	10,1%	30,0%	
7 Every day	Count	238	174	412		
	% within country Country	15,9%	11,8%	13,9%		
		% of Total	8,0%	5,9%	13,9%	
Total		Count	1498	1470	2968	
		% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	50,5%	49,5%	100,0%	

Crosstab

			country Country		Total
			DK Denmark	SI Slovenia	
intpog Ali imate koga, s katerim se lahko pogovorite o intimnih in osebnih stvareh?	1 Yes	Count	1378	1325	2703
		% within country Country	92,5%	91,3%	91,9%
		% of Total	46,9%	45,1%	91,9%
	2 No	Count	111	127	238
		% within country Country	7,5%	8,7%	8,1%
		% of Total	3,8%	4,3%	8,1%
Total		Count	1489	1452	2941
		% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	50,6%	49,4%	100,0%

Crosstab

			country Country		Total
			DK Denmark	SI Slovenia	
poroceni Ste ali ste bili kdaj poročeni?	1 Yes	Count	1091	950	2041
		% within country Country	73,1%	64,5%	68,9%
		% of Total	36,8%	32,1%	68,9%
	2 No	Count	401	522	923
		% within country Country	26,9%	35,5%	31,1%
		% of Total	13,5%	17,6%	31,1%
Total		Count	1492	1472	2964
		% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	50,3%	49,7%	100,0%

Crosstab

				country Country		Total
				DK Denmark	SI Slovenia	
partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.	1 Lives with husband/wife/partner at F4	Count	1026	885	1911	
		% within country Country	69,0%	61,5%	65,3%	
			% of Total	35,1%	30,3%	65,3%
	2 Does not	Count	460	554	1014	
% within country Country		31,0%	38,5%	34,7%		
		% of Total	15,7%	18,9%	34,7%	
Total		Count	1486	1439	2925	
		% within country Country	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	50,8%	49,2%	100,0%	

Priloga C: T-test

Group Statistics

country Countr		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
zivist Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	DK Denmark	1485	8,19	1,707	,044
	SI Slovenia	1471	6,41	2,163	,056
prihodh Ste zaskrbljeni, da pokojnina ne bo primeren za kritje stroškov?	DK Denmark	1469	3,53	3,024	,079
	SI Slovenia	1463	5,84	3,166	,083
zadsol Kakšno je po vašem mnenju splošno	DK Denmark	1464	7,57	1,727	,045
	SI Slovenia	1380	5,31	2,258	,061
zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	DK Denmark	950	7,82	1,800	,058
	SI Slovenia	697	7,28	2,080	,079
zadcas Ste zadovoljni z razmerjem časa med	DK Denmark	947	6,89	2,139	,070
	SI Slovenia	696	6,06	2,344	,089
zanimsluz Na splošno koliko se vam zdi vaša	DK Denmark	950	4,60	1,065	,035
	SI Slovenia	694	4,61	1,213	,046
stressluz Na splošno koliko se vam zdi vaša	DK Denmark	950	3,17	1,604	,052
	SI Slovenia	695	3,64	1,753	,067
orgdela Ali vam je (bilo) službi dopuščeno, da se	DK Denmark	1430	7,23	2,919	,077
	SI Slovenia	1222	5,89	3,608	,103
stazdr Kakšno je po vašem mnenju splošno	DK Denmark	1488	6,16	2,069	,054
	SI Slovenia	1457	5,17	2,446	,064
fizakt Moje življenje vključuje veliko fizične	DK Denmark	1483	2,74	1,147	,030
	SI Slovenia	1468	2,52	1,028	,027
pomnazaj Če nekomu pomagam pričakujem	DK Denmark	1474	3,05	1,057	,028
	SI Slovenia	1473	2,92	1,062	,028

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
zivstd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	Equal variances assumed	132,269	,000		2954		1,776	,072	1,635	1,916
	Equal variances not assumed			24,765	2791,180	,000	1,776	,072	1,635	1,917
prihdoh Ste zaskrbljeni, da pokojnina ne bo primeren za kritje stroškov?	Equal variances assumed	,339	,560	-20,268	2930	,000	-2,317	,114	-2,541	-2,093
	Equal variances not assumed				2922,672		-2,317	,114	-2,541	-2,093
zadsol Kakšno je po vašem mnenju splošno stanje solstva v državi?	Equal variances assumed	122,639	,000		2842		2,260	,075	2,113	2,407
	Equal variances not assumed			29,849	2579,733	,000	2,260	,076	2,112	2,409
zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	Equal variances assumed	24,054	,000		1645		,539	,096	,351	,727
	Equal variances not assumed			5,494	1368,322	,000	,539	,098	,346	,731
zadcas Ste zadovoljni z razmerjem časa med službo in drugimi dejavnostmi?	Equal variances assumed	9,098	,003		1641		,830	,111	,612	1,048
	Equal variances not assumed			7,356	1416,414	,000	,830	,113	,609	1,051
zanimsluz Na splošno koliko se vam zdi vaša služba zanimiva?	Equal variances assumed	23,327	,000		1642		-,013	,056	-,123	,098
	Equal variances not assumed			-,220	1375,199	,826	-,013	,058	-,126	,100
stressluz Na splošno koliko se vam zdi vaša služba stresna?	Equal variances assumed	7,799	,005	-5,691	1643	,000	-,474	,083	-,637	-,311
	Equal variances not assumed				1416,050		-,474	,084	-,640	-,308
orgdela Ali vam je (bilo) v službi dopuščeno, da se sami odločate o organizaciji dela čez dan?	Equal variances assumed	162,794	,000		2650		1,336	,127	1,087	1,585
	Equal variances not assumed			10,367	2342,730	,000	1,336	,129	1,083	1,589
stazdr Kakšno je po vašem mnenju splošno stanje zdravstva?	Equal variances assumed	48,238	,000		2943		,984	,083	,821	1,148
	Equal variances not assumed			11,779	2844,133	,000	,984	,084	,820	1,148
fizakt Moje življenje vključuje veliko fizične aktivnosti	Equal variances assumed	33,939	,000		2949		,219	,040	,140	,297
	Equal variances not assumed			5,454	2920,464	,000	,219	,040	,140	,297
pomnazaj Če nekomu pomagam pričakujem pomoč tudi nazaj.	Equal variances assumed	,346	,556	3,234	2945	,001	,126	,039	,050	,203
	Equal variances not assumed				2944,935		,126	,039	,050	,203

Priloga D: Korelacijske matrike

Slovenija – ženske

Correlations

		sreca Kako srečni ste?	zadživ Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	živstd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	izob Najvišja dosežena izobrazba	zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.
sreca Kako srečni ste?	Pearson Correlation	1	**	**	**	**	**	**	*
zadživ Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	Pearson Correlation	,707**	1	**	**	**	**	**	
živstd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	Pearson Correlation	,493**	,547**	1	**	**	**	**	
izob Najvišja dosežena izobrazba	Pearson Correlation	,257**	,230**	,256**	1	**	**	**	**
zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	Pearson Correlation	,213**	,231**	,313**	,187**	1	**	**	
zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	Pearson Correlation	-,442**	-,382**	-,341**	-,374**	-,217**	1	**	
prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	Pearson Correlation	,290**	,276**	,161**	,107**	,185**	-,265**	1	**
partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.	Pearson Correlation	-,084*	-,026	-,011	-,110**	,047	,032	,246**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Slovenija – moški

Correlations

		sreca Kako srečni ste?	zadživ Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	živstd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	izob Najvišja dosežena izobrazba	zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.
sreca Kako srečni ste?	Pearson Correlation	1	**	**	**	**	**	**	
zadživ Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	Pearson Correlation	,611**	1	**	**	**	**	**	
živstd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	Pearson Correlation	,484**	,598**	1	**	**	**	**	
izob Najvišja dosežena izobrazba	Pearson Correlation	,196**	,162**	,208**	1	**	**	**	**
zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	Pearson Correlation	,387**	,418**	,509**	,182**	1	*	**	
zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	Pearson Correlation	-,361**	-,334**	-,254**	-,191**	-,132*	1	**	**
prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	Pearson Correlation	,206**	,210**	,120**	-,009	,040	-,245**	1	**
partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.	Pearson Correlation	,008	,070	,055	-,143**	-,035	-,185**	,321**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Danska – ženske

Correlations

		sreca Kako srečni ste?	zadživ Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	zivistd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	izob Najvišja dosežena izobrazba	zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.
sreca Kako srečni ste?	Pearson Correlation	1	**	**		**	**	**	**
zadživ Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	Pearson Correlation	,670**	1	**		**	**	**	**
zivistd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	Pearson Correlation	,411**	,465**	1		**	**	**	**
izob Najvišja dosežena izobrazba	Pearson Correlation	-,039	-,067	,039	1		**		**
zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	Pearson Correlation	,188**	,228**	,198**	-,080	1			
zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	Pearson Correlation	-,206**	-,174**	-,211**	-,189**	-,069	1		
prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	Pearson Correlation	,155**	,161**	,108**	-,035	,040	-,045	1	**
partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.	Pearson Correlation	-,198**	-,119**	-,182**	-,133**	,010	,063	,156**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Danska – moški

Correlations

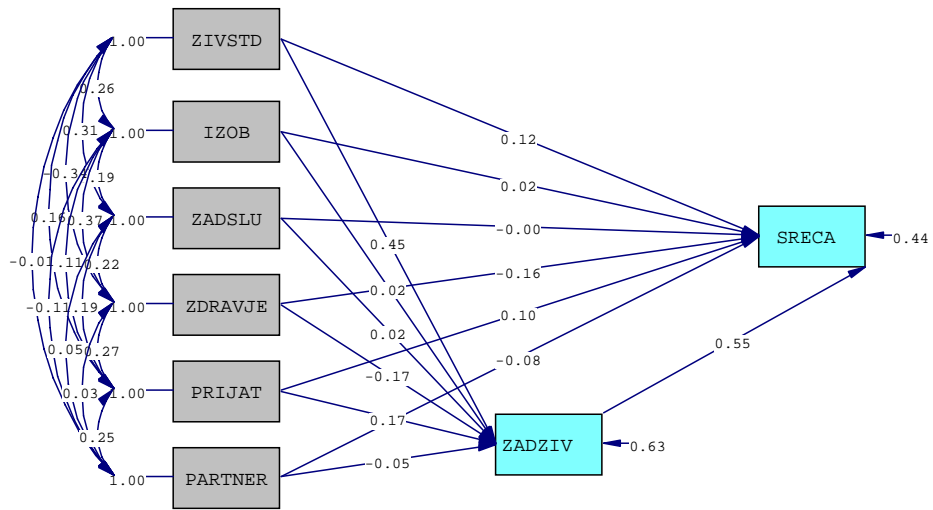
		sreca Kako srečni ste?	zadživ Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	zivistd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	izob Najvišja dosežena izobrazba	zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.
sreca Kako srečni ste?	Pearson Correlation	1	**	**		**	**	**	**
zadživ Kako zadovoljni ste z življenjem kot celoto?	Pearson Correlation	,677**	1	**		**	**	*	**
zivistd Kako zadovoljni ste z življenjskim standardom?	Pearson Correlation	,497**	,510**	1	*	**	**		**
izob Najvišja dosežena izobrazba	Pearson Correlation	,005	,020	,083*	1				**
zadslu Kako zadovoljni ste s službo na splošno?	Pearson Correlation	,290**	,293**	,305**	,003	1	**		
zdravje Kako bi na splošno ocenili vaše zdravstveno stanje?	Pearson Correlation	-,295**	-,282**	-,203**	-,066	-,124**	1	**	
prijat Kako pogosto se iz družabnih razlogov dobivate s prijatelji/sorodniki/kolegi z dela?	Pearson Correlation	,146**	,085*	,064	-,038	-,029	-,184**	1	**
partner Anketiranec živi z zakoncem oziroma partnerjem.	Pearson Correlation	-,216**	-,168**	-,173**	-,186**	,029	-,037	,179**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

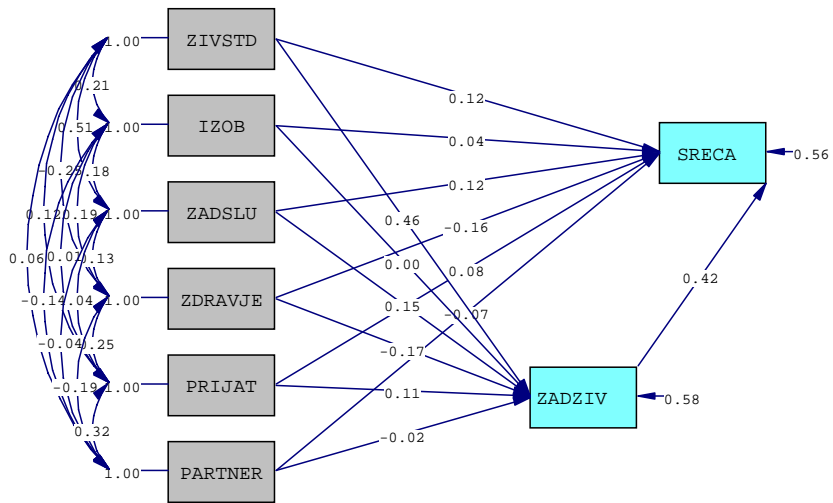
Priloga E: Lisrel modeli

Lisrel model – Slovenija (ženske)

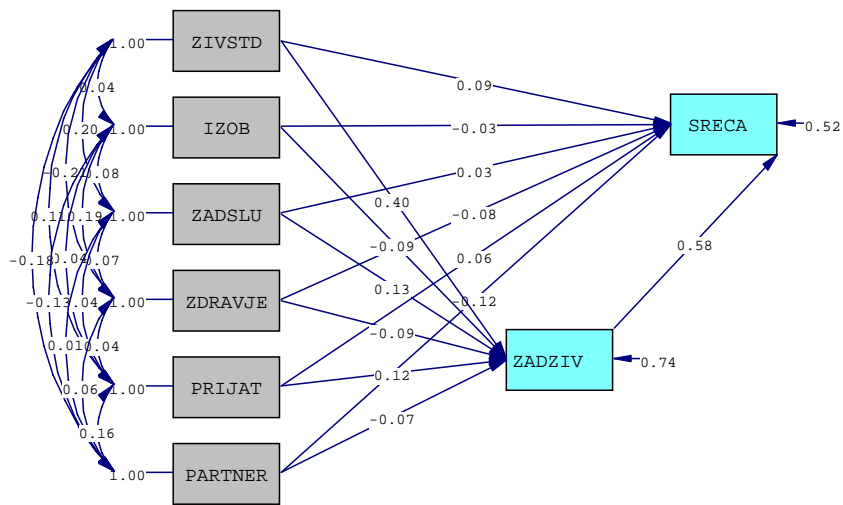
Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

Lisrel model – Slovenija (moški)

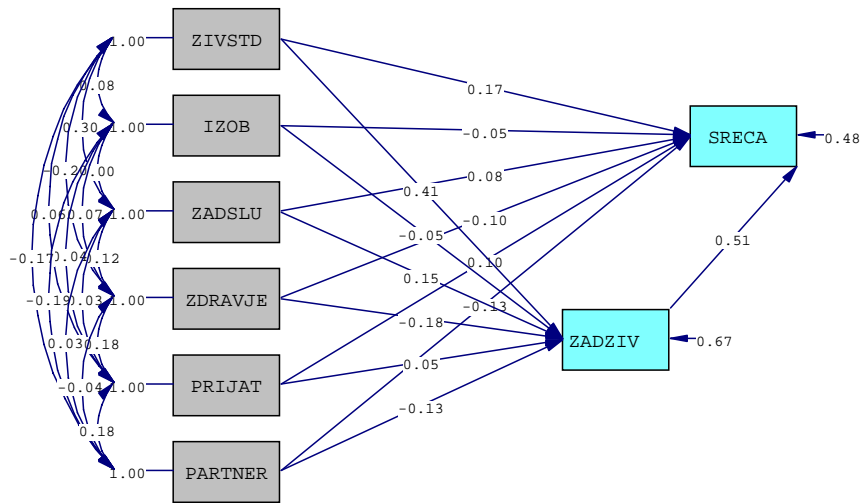
Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

Lisrel model – Danska (ženske)

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

Lisrel model – Danska (moški)

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

PRILOGA F: Vpliv dejavnikov na srečo

